

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
0 2 3 0 9
9 17713305000003

2. CROCON U MISIJI UNDOF

JEDNA MISIJA JEDNA EKIPA JEDAN CILJ

EUROFIGHTER U PRIJATELJSKOM POSJETU

RAZGOVOR
general-bojnik
Murad Ali Murad

**PONOS JE
ONO ŠTO NAS
SPAJA**

Dom OSRH "Zrinski"
**PRIZNANJE ZA
DOSADAŠNJI RAD
I POTICAJ ZA BUDUĆNOST**

NACIONALNA GARDA MINNESOTE

NOVOSTI IZ SVIJETA

Pripremio **Domagoj VLAHOVIĆ**

PORSCMOUTH

POSLJEDNJI BROD S FALKLANDA

Britanska mornarica je prošloga tjedna u mirovinu otpratila i posljednji od brodova koji su sudjelovali u Falklandskom ratu. Razarač Exeter tada je bio upućen prema Falklandskom otočju iz karipskih voda, zamjenivši HMS Sheffield koji su Argentinci potopili. Tijekom rata, posada Extera je uništila četiri argentinska zrakoplova i uvelike pridonijela britanskoj pobjedi. Manju ulogu razarač je imao i u Zaljevskom ratu 1991. Brod je nakon 29 godina umirovljen na svečanoj ceremoniji u Portsmouthu, a činu su nazočili i neki od bivših zapovjednika starog razarača.

WASHINGTON

PREKID SKUPOG PROJEKTA

Američka ratna mornarica objavila je 1. lipnja da, na inicijativu američkog ministarstva obrane, a po želji administracije Baracka Obame, prekida s programom razvoja predsjedničkog helikoptera VH-71. Razlog je visoka cijena realizacije projekta čiji je nositelj tvrtka Lockheed Martin. Dvadesetak helikoptera koji bi se rabili za misije potpore predsjedničkim zadaćama stajali bi oko 13 milijardi dolara. Dosad su se u tu svrhu rabili helikopteri tipa VH-3D i VH-60N, te će se novac radije uložiti u njihov daljnji razvoj i nadogradnju. Na projekt su potrošene tri milijarde dolara, a ministarstvo obrane morat će platiti i naknadu za prekinuti ugovor.

CANBERRA

I AUSTRALCI PROTIV GUSARA

Australski ministar obrane Joel Fitzgibbon službeno je objavio da će ratna mornarica njegove zemlje dati svoj doprinos borbi protiv gusarenja u vodama uz Rog Afrike. Međunarodnim će se snagama pridružiti jedna fregata i patrolni zrakoplov tipa AP-3C, koji već ionako djeluju u bliskoistočnim vodama u operacijama borbe protiv terorizma. Raspon njihovih zadaća odsad će biti fleksibilniji. Također, Australci će protiv gusara angažirati i neke svoje mornaričke časnike zadužene za planiranje i operacije, koji će pomoći međunarodnim stožerima.

BIRMINGHAM

SPORTSKE ZLATNE GODINE

U niz aktivnosti što ih Amerikanci priređuju za svoje zaslужne ratne veterane spadaju i sportske Igre zlatnih godina. Ovogodišnje, koje su se održavale prvi dana lipnja u gradu Birminghamu u Alabami, jesu 23. po redu. Skupilo se više od 700 natjecatelja i natjecateljica, nekadašnjih vojnika koji su svoje najbolje godine proveli na bojištu, od II. svjetskog rata do Zaljevskog rata. Za sudjelovanje je dovoljno napuniti 55 godina, a raspon disciplina je šarolik. Ima tu klasičnih sportskih disciplina poput

biciklizma, plivanja ili atletike, ali i nekih sličnih sportova kao što je bacanje potkovica, pa i umnijeg šaha ili bilijara.

BRUXELLES

NATO-ov ŽENSKI ODBOR

Sjevernoatlantski savez u svojoj strukturi ima i Odbor za ženska pitanja, koji od 2. do 5. lipnja u Bruxellesu održava svoj godišnji sastanak. Osnovna zadaća Odbora jest savjetovati NATO-ovo vojno vodstvo, kao i zemlje članice, o kritičnim pitanjima koja se dotiču položaja žena u vojnim postrojbama Saveza. Na ovogodišnjem sastanku, u ţarištu je

rezolucija UN-ova vijeća sigurnosti broj 1325, koju treba uklopiti u NATO-ove dokumente. Rezolucija govori o utjecaju ratova na žensku populaciju, kao i o potrebi da žene imaju veću ulogu u mirovnim operacijama. Uz članice Odbora, na sastanku su bili glavni tajnik Saveza Jaap de Hoop Scheffer, te belgijska princeza Astrid.

12

Eurofighter u prijateljskom posjetu

Iako je to bio prijateljski i najavljen posjet, piloti HRZ-a i PZO-a presreli su borbenim avionom MiG-21 njemački zrakoplov na području Krapine i Zaboka. Tako su demonstrirali dostignute sposobnosti u zaštiti zračnoga prostora RH i pokazali sposobnost izvršavanja obveza preuzetih ulaskom u NATO savez, što je zadaća "air policinga"

4

Ponos je ono što nas spaja

Stanovnici Afganistana mnogo su propatili u ratu i siromaštu poslije rata. Zahvaljujem stoga hrvatskim vojnicima, dočasnicima i časnicima što su pristali na ne kratko vrijeme ostaviti svoje obitelji i sigurnost svojih domova te doći u Afganistan ne samo pomoći nego i raditi izvrstan posao s pripadnicima ANA-e. Zahvaljujem zbog dolaska vaših vojnika, dočasnika i časnika u Afganistan. Izuzetno cijenimo vašu potporu i vašu zemlju

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Međusobno uvažavanje vidi se i kroz sinergiju višegodišnjeg iskustva austrijskih pripadnika u ovoj misiji te hrvatskog entuzijazma i iskustava iz misija poput one u Afganistanu. Neke naše inovacije ocijenjene su kvalitetnim i stoga uvedene kao standard za cijelu bojnu, što je za nas priznanje, ali i obveza za daljnju, još uspješniju suradnju, kako bismo ostvarili zajednički cilj, u duhu slogana UNDOF-a: "One mission – one team – one goal!"

**JEDNA MISIJA
- JEDNA EKIPA - JEDAN CILJ**

10

MORH I OSRH	7 DOM OSRH "ZRINSKI" Priznanje za dosadašnji rad i poticaj za budućnost
	8 NOVOSTI IZ MORH-a I OSRH-a General Lucić na sastanku Vojnog odbora NATO-a
	9 PREDSTAVLJENA NOVA IZDANJA HMDCDR-a Da se zna, da se ne ponovi i da se ne zaboravi
	14 U POVODU DANA OSRH I HKoV-a Smotra vojnih vozila
	15 NOVOSTI IZ OSRH-a Posjet RŠ "Ban Josip Jelačić" sjedištu NATO-a
VOJNA TEHNIKA	16 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE
	20 VOJSKE SVIJETA Nacionalna garda Minnesota
	23 ZRAKOPLOVSTVO Izumiru li jurišnici? (I. dio)
	24 MORNARICA Pakistanska ratna mornarica (II. dio)
	25 VOJNA POVIJEST Supermarine Scimitar
MAGAZIN	26 PODLISTAK Burma 1962.
	28 DOMOVINSKI RAT Iz programskih ciljeva Srpske demokratske stranke i rezolucije o Kosovu (II. dio)
	29 DUHOVNOST Presveto Trostvo
	30 INFORMATOR Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
	31 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA Kruppov obalni top

Snimio i napisao Branko TIĆAC

Stanovnici Afganistana mnogo su propatili u ratu i siromaštvu poslije rata. Zahvaljujem stoga hrvatskim vojnicima, dočasnicima i časnicima što su

pristali na ne kratko vrijeme ostaviti svoje obitelji i sigurnost svojih domova te doći u Afganistan ne samo pomoći nego i raditi izvrstan posao s pripadnicima ANA-e. Zahvaljujem zbog dolaska vaših vojnika, dočasnika i časnika u Afganistan. Izuzetno cijenimo vašu potporu i vašu zemlju

Ponos je ono

Pripadnici hrvatskog OMLT-a trenutačno se nalaze u Afganistanu sa zadaćom mentoriranja 3. bojne 1. brigade 209. korpusa ANA-e kojim zapovijeda general-bojnik Murad Ali Murad. Zapovjednik 209. korpusa iskazao nam je čast pristavši na razgovor za naš časopis, iznimno pohvalno govoreći o suradnji koju afganistska vojska ima s hrvatskim vojnicima.

Područje odgovornosti vašeg korpusa jest cijeli sjever Afganistana. Možete li nam nešto reći o trenutačnoj situaciji na sjeveru te suradnji s ostalim snagama Afganistana i ISAF-om?

Kao što ste spomenuli, područje odgovornosti 2009. korpusa jest cijeli sjever Afganistana, što uključuje devet provincija (Faryab, Jawzjan, Sari Pul, Balkh, Samangan, Kunduz, Baghlan, Takhar i Badahshan). Uključujući i distrikt Gwormach, postrojbe

209. korpusa, odgovorne su za sve provincije i u koordinaciji s ostalim snagama ANSF-a (Afghanistan National Security Forces), NDS-a (National Defence Security) i ISAF-a kontroliramo stanje i mogu reći da je situacija na sjeveru znatno bolja nego u ostalim dijelovima Afganistana. Nekih problema imamo samo u područjima Kunduza i Baghiana, ali to nam je i veći izazov da svoje zadaće još kvalitetnije planiramo, koordiniramo i još bolje realiziramo kako bismo osigurali mir, stabilnost i slobodu kretanja za sve stanovnike.

U skladu sa zapovijedima i odlukama vašeg GS-a i Ministarstva obrane ustrojili ste i 2. brigadu u sastavu svoga korpusa, što je golem izazov u organizacijskom smislu. Možete li nam reći kako teku aktivnosti ustrojavanja i kada očekujete potpunu borbenu spremnost 2. brigade?

Kao što znate, pet korpusa ANA-e (kao i pet regionalnih zapovjedništava ISAF-a) koji pokrivaju pet regija Afganistana i jedan zrakoplovni korpus ustrojeni su s ukupno 70 000 pripadnika, prema sporazumu iz Bonna. Ovdje u 209. korpusu, prije ustrojavanja 2. brigade provodili smo pripreme i premještanje pojedinih postrojbi i pojedinaca (časnika i dočasnika) iz 1. u 2. brigadu. Oni su bili nositelji ustrojavanja i odmah su započinjali obuku i edukaciju s OMLT-ima. Točnije, oko 60% pripadnika 1. brigade nositelji su ustrojavanja 2. brigade. U ovom trenutku, 96 djelatnika iz 1. brigade i jedna cijela bojna iz Kunduza prešli su u sastav 2. brigade. Također smo zarotirali bojne tako da je 3. bojna 1. brigade, koju je dosad mentorirao hrvatski OMLT, postala 2. bojna 2. brigade kako bi postojao kontinuitet u obučenosti i operativno sposobnosti za

provedbu zadaća i u novoustrojenoj 2. brigadi. Sada su pred nama dva glavna problema ili izazova. To je prvo ustrojanje 4. bojne (kandaka), za koju imamo potpisu knjigu ustroja, ali još nemamo opremu i naoružanje, a drugi izazov je što se još upotrebljava naoružanje i kalibar ruskog proizvođača iz sovjetskog vremena, dok je moj cilj i cilj Ministarstva obrane i GSANA-e prelazak na NATO kalibar i naoružanje zapadnog proizvođača (puške M-16 i taktička vozila HMMWV).

Zajednički cilj afganistske Vlade i ISAF-a jest uspostava sigurnosti za stanovništvo Afganistana te razvoj zemlje u miru i stabilnosti. Jedan dio te misije jest uspostava dobro obučene i opremljene ANA-e. Možete li nam reći kako vi vidite taj proces i u čemu vidite najveće probleme odnosno uspehe?

Stanovnici Afganistana, a pogotovo djeca, dosta su propatili i u 30-godišnjem ratu i u ovom posljednjem ratu protiv

pripadnika, ponajviše časnika i dočasnika, svakim danom je sve kvalitetnija, i to ne samo u zemlji, u KMTC-u (vojni obučni centar u Kabulu), nego i slanjem naših časnika i dočasnika na vojna učilišta u svijetu, npr. u Francusku, Njemačku i druge zemlje. Intenzivirali smo organizaciju i provedbu tečaja i u postrojbama ANA-e pa tako i u 209. korpusu, a sve radi izgradnje profesionalnih pripadnika. Kao što sam već napomenuo, promjena kalibra i naoružanja općenito iz ruskog u zapadno, NATO naoružanje i vozila jest naša zadaća i imperativ. Tako korpus u Kandaharu sada ima sve nove puške M-16 i taktička oklopljena vozila HMMWV, a sve sa svrhom da se ANA potpuno osposobi. Stoga mogu reći da sam zadovoljan mentorima koji uče naše vojниke, dočasne i časne kako da samostalno planiraju i provode svoje zadaće. U skladu sa sporazumom između Afganistana i međunarodne zajednice započeli smo, dakle, s popunom

novim naoružanjem i vozilima zapadnog tipa te u ovom trenutku već imamo 240 instruktora za vozila HMMWV, koji u svim postrojbama ANA-e provode obuku. Kada završe posao u Kandaharu, na redu je 209. korpus, zbog čega sam vrlo zadovoljan jer je u tome vidljiv napredak.

Susretali ste se s mnogim hrvatskim vojnim predstavnicima kao i s časnicima i dočasnicima koji su radili ili rade kao mentori u zapovjedništvu i drugim postrojbama korpusa. Kako ste zadovoljni radom hrvatskih vojnika te kako vi vidite doprinos i pomoć OSRH?

Prije svega zahvaljujem hrvatskim vlastima, Ministarstvu obrane i Oružanim snagama što su poslali svoje vojnike, dočasne i časne. Zahvaljujem pripadnicima OSRH što su privremeno napustili svoju lijepu zemlju i došli tako daleko od svojih domova i obitelji, naglašavam obitelji, da bi pomogli stanovništvu Afganistana. Ja dijelim aktivnosti pripadnika OSRH u dvije

što nas spaja

terorizma. Razlog zašto se ANA razvija u jaku i respektabilnu silu upravo je u potpori lokalnog stanovništva i volji mladih ljudi da se pridruže ne samo ANA-i nego i ANP-u radi uspostave i održanja mira, sigurnosti i stabilnosti svih građana Afganistana. Mi moramo uspostaviti oružanu silu koja ispunjava sve zahtjeve profesionalne vojske i koja je sastavljena od pripadnika svih nacionalnosti u Afganistanu jer na taj način ANA stječe poštovanje i povjerenje svih građana. Drugi razlog dolaska mladih ljudi u ANA-u jest reputacija što je naša vojska stjeće kao nekorumpirana institucija. S druge strane raste i broj postrojbi ISAF-a koje mentoriraju postrojbe ANA-e, što ima izravnji pozitivan utjecaj na rast i izgradnju ANA-e na profesionalnim temeljima i samim tim naša se vojska razvija u želenjom smjeru. Izobrazba i obuka

skupine. Jedna su skupina časnici, dočasnici i vojnici koji rade u PRT-ovima i zapovjedništvima ISAF-a te kampu Marmal, a druga su skupina mentorji svih razina koji vrlo marljivo rade s nama u zapovjedništvu i postrojbama 209. korpusa, i to od mentora dočasnika korpusne razine u G-3 i G-7 do mentora na razini bojni (kandaka) i garnizona. Svi oni zajedno s nama planiraju zadaće i operacije i pripadnici ovog korpusa uvelike ih cijene i vole jer poznaju i poštuju našu kulturu, običaje, pa jednostavno ne možemo a da i mi vas ne poštujemo. Nadam se uspostavi još boljih i dubljih, ne samo vojno-vojnih odnosa između RH i Afganistana. Hrvati su dobri u svim aspektima, odlični su u organizacijskom smislu, u koordiniranju poslova s drugim međunarodnim organizacijama te razvoju ANA-e i sigurnosti. Mogu još reći da ih vojnici ANA-e, časnici i dočasnici, poštiju osobito u mentorskom poslu, gdje naši pripadnici uče i stječu nova znanja. Stoga mogu potvrđno odgovoriti i reći: vrlo sam zadovoljan radom hrvatskih vojnika, dočasnika i časnika i iznimno poštujem Hrvate.

Trenutačno je u Afganistanu 13. kontingenjt OSRH. S porastom snaga ISAF-a raste i ANA te broj postrojbi ANA-e s najvišim ocjenama obučenosti i spremnosti. Možete li nam iznijeti vašu

generalnu procjenu i ocjenu povećanja snaga, odnosno uspješnosti ISAF-a?

Imate pravo kad kažete da povećanje broja vaših i drugih snaga u sastavu ISAF-a u Afganistanu možemo usporediti s jačanjem i rastom broja pripadnika ANA-e. Kao što znate, imat ćemo predsjedničke izbore u Afganistanu u kolovozu ove godine i s tim u vezi provedbu dosta zajedničkih zadaća. Stoga rast broja hrvatskih i drugih snaga, a posebno mentora, mnogo znači za planiranje i provedbu zadaća, ali i za uzročno-posljedični rast ANA-e i njezinih operativnih sposobnosti. Stoga smatram da su dvije najvažnije stvari za ANA-u njezin rast i povećanje broja mentora odnosno mentorskih timova.

Želite li na kraju dodati još nešto od važnosti za vas i 209. korpus?

Iskoristit ću priliku da prije svega zahvalim na mogućnosti za ovaj razgovor za hrvatski vojni list Hrvatski vojnik te ovim putem zahvalim hrvatskom parlamentu, vrhovnom zapovjedniku, Vladi RH i GSOSRH-u, ali ponajviše obiteljima pripadnika OSRH, koji su odlučili poslati svoje vojnike odnosno članove obitelji tako daleko da pomognu nama ovdje u Afganistanu. U zemlju izmorenu od tri desetljeća ratovanja. Stanovnici Afganistana mnogo su propatili u ratu i siromaštu poslije rata. Mi smo ponosni na vas jer i vi

nosite mnogo ponosa iz Afganistana te sjećanja na ljude i zemlju u kojoj ste bili. Ponos je ono što nas povezuje. A, što se tiče terorista i pobunjenika, oni nisu samo prijetnja Afganistanu kao zemlji nego i cijelom slobodnom čovječanstvu. Oni su neprijatelji i problem cijelog svijeta i zato očekujem od cijele međunarodne zajednice da nam pomogne istjerati teroriste, a posebno one koji dolaze iz drugih zemalja.

Također možete vidjeti kako se Afganistan razvija ovdje u Mazar-e-Sharifuu: mnoge nove bolnice, škole i druge ustanove, što pokazuje da mi, osim što se borimo protiv terorizma te na taj način štitimo naše građane, također gradimo i razvijamo našu zemlju kroz CIMIC projekte i slične programe s pripadnicima drugih oružanih snaga kao i vladinim i nevladinim organizacijama. Jednom riječju, mi služimo građanima ne samo braneći ih od terorista i neprijatelja nego i pomažući im s našim saveznicima i prijateljima u izgradnji domova i infrastrukture, čime razvijamo našu zemlju. To je uz obranu naša druga misija i zadaća.

Još jednom, zahvaljujem zbog dolaska vaših vojnika, dočasnika i časnika u Afganistan. Izuzetno cijenimo vašu potporu i vašu zemlju. U meni kao zapovjedniku 209. korpusa Afganistske narodne armije uvijek ćete imati snažnu potporu i prijatelja. ■

"Ova svečanost i dodjela promaknuća, odličja, nagrada i pohvala znak su našeg rada i uspjeha, ali i poticaj za daljnji rad", rekao je general Kruljac dodavši kako je uvjeren da će u vremenu koje je pred nama "postati još učinkovitiji, profesionalniji, jači, i to na korist HKoV-a, svakoga od nas osobno, Oružanih snaga u cjelini, a time i Republike Hrvatske"

Priznanje za dosadašnji rad i poticaj za budućnost

U Domu OSRH-a "Zrinski" u

Karlovcu, na prigodnoj svečanosti 29. svibnja, zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mladen Kruljac uručio je pripadnicima te najbrojnije grane Oružanih snaga promaknuća, odlikovanja, nagrade i pohvale.

"Ova svečanost i dodjela promaknuća, odličja, nagrada i pohvala znak su našeg rada i uspjeha, ali i poticaj za daljnji rad", rekao je tom prigodom general Kruljac dodavši kako je uvjeren da će u vremenu koje je pred nama "postati još učinkovitiji, profesionalniji, jači, i to na korist HKoV-a, svakoga od nas osobno, Oružanih snaga u cjelini, a time i Republike Hrvatske". Bila je to i prigoda da se zapovjednik HKoV-a ukratko osvrne na ono što je u HKoV-u učinjeno u proteklom razdoblju, ali i da kaže nešto više o dalnjem razvoju Hrvatske kopnene vojske koja je 28. svibnja proslavila svoj 18. rođendan. Prema njegovim riječima, HKoV će u sljedećem razdoblju, osim rada na obuci, opremanju i modernizaciji te izgradnji obučne i smještajne infrastrukture, nastaviti intenzivno i sa svojim međunarodnim aktivnostima, i to kako ostvarivanjem partnerskih ciljeva tako i sudjelovanjem u međunarodnim vojnim misijama i vježbama, kao i međunarodnom vojnom suradnjom. Podsjetimo, pripadnici HKoV-a u najvećem broju čine kontingenjt OSRH u međunarodnoj misiji ISAF u Afganistanu, dok je

Osim pojedinaca, odlikovanja su dobile i četiri postrojbe HKoV-a, i to Gardijska oklopno-mehanizirana brigada, Gardijska motorizirana brigada, Vojnoobavještajna bojna i Pukovnija Vojne policije, koje je predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH-a Stjepan Mesić odlikovao Redom Bana Jelačića.

u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni trenutačno 86 pripadnika Kopnene vojske, a njihovi časnici sudjeluju i u promatračkim misijama UN-a. General Kruljac je istaknuo i kako će se nastaviti s podizanjem standarda smještaja i uvjetna boravka i rada pripadnika HKoV-a, kao i s izgradnjom obučne infrastrukture

na vojnim poligonima. Kad je o vježbovnim aktivnostima riječ, ove ih godine očekuje vježba Udar 09, koja će biti kruna borbene obuke svih manevarskih postrojbi, postrojbi borbene potpore i postrojbi službe potpore, a sve zadaće koje ih očekuju, istaknuto je, pripadnici HKoV-a će i dalje obavljati jednakо uspješno i profesionalno kao i do sada.

Uime promaknutih, odlikovanih, nagrađenih i pohvaljenih pripadnika HKoV-a zahvalio je brigadni general Alojz Tomašević. On je istaknuo kako im je to što su dobili priznanje za dosadašnji rad, i poticaj za još uspješniji rad u budućnosti kojim će opravdati dobivena promaknuća, odlikovanja, nagrade i pohvale.

General Lucić na sastanku Vojnog odbora NATO-a

U sjedištu NATO-a u Bruxellesu početkom svibnja održan je sastanak Vojnog odbora NATO-a i načelnika stožera članica Saveza, na kojem je prvi put sudjelovala Hrvatska, odnosno načelnik GSOSRH general zbora Josip Lucić. Na sastanku je bio i predsjedavajući Vojnog odbora Europske unije te albanski načelnik, koji također prvi put predstavlja svoju zemlju u statusu punopravne članice. To je prvi od tri godišnja susreta načelnika stožera najviše savezničke vojne razine. Iduća konferencija Vojnog odbora NATO-a održat će se u Portugalu od 18. do 20. rujna 2009.

Na dvodnevnom zasjedanju Vojnog odbora raspravljalo se o aktualnim temama: operacija Saveza, osobito ISAF-u i KFOR-u, pomorskim operacijama usmjerenima na suzbijanje piratstva, NATO-ovim snagama odgovora (NRF), odnosu s Ukrajinom, Gruzijom i Rusijom, izradi novoga Strateškog koncepta NATO-a te projektu "Višestruke budućnosti". Najvažnija strateška pitanja u ISAF-u jesu zaštita snaga u Zapovjedništvu ISAF-a (Kabul), obuka afganistske policije i pokretanje nove obučne misije u sklopu ISAF-a: NATO Training Mission – Afganistan (NTM-A). Nova misija trebala bi se baviti ponajprije nadzorom višeg stupnja obuke afganistskih OS te obukom i mentoriranjem policije. Svi naporci u operaciji ISAF trenutačno su usmjereni na pripremu i osiguranje izbora koji će se održati u kolovozu ove godine.

Što se KFOR-a tiče, ministrima obrane NATO država na sastanku u lipnju 2009. bit će predloženo da se u operaciji na Kosovu započne s novom fazom provedbe operacije, jer je

situacija zadovoljavajuća i stvaranje kosovskih snaga sigurnosti ide po planu. Isto tako, stabilizaciji situacije i uspostavi vladavine prava ide u prilog i misija Europske unije (EULEX) koja je spremna potpuno preuzeti svoje funkcije. NATO razmatra mogućnost uspostave nove pomorske operacije radi suzbijanja gusarstva. Nova operacija bit će komplementarna s operacijom EU (ATALANTA) čiji mandat završava u prosincu, ali se razmatra njegovo produženje.

Na marginama sastanka, načelnik GSOSRH general zbora Josip Lucić susreo se s francuskim načelnikom generalom zbora Jean-Louisom Georgelinom. Na sastanku se razgovaralo o mogućim područjima suradnje te je osobiti naglasak stavljen na učenje francuskoga jezika (kao preduvjet za školovanje naših pripadnika u Francuskoj).

OJI

Razmjena iskustava na području informiranja

U trodnevnom posjetu Službi za odnose s javnošću i informiranje MORH-a boravili su predstavnici Uprave za odnose s javnošću Ministarstva obrane Republike Srbije, predvođeni načelnikom Uprave kapetanom bojnog broda Petrom Boškovićem. Izaslanstvo je primio načelnik Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a Goran Grošinić, a nakon prezentacije Službe i upoznavanja sa svim aktivnostima što ih Služba provodi razgovaralo se i o iskustvima hrvatskog sudjelovanja

u mirovnim misijama, koracima koje je Hrvatska prošla na putu u NATO, dragovoljnom služenju vojnog roka te nizu drugih obostrano zanimljivih tema. Drugog dana posjeta gosti su posjetili redakciju Hrvatskih vojnih glasila, gdje su upoznati s nastankom i razvojem časopisa Hrvatski vojnik te s ostatim izdavačkim pothvatima Odjela, odnosno Službe za odnose s javnošću. Gosti su obišli i Središte za međunarodne vojne operacije u Rakitju, gdje su se upoznali s aktivnostima Središta.

OJI

Marija ALVIR

“Upravo zbog žrtava, ali i zbog naše djece, odgovorni smo za objektivan prikaz Domovinskog rata i obvezni smo znanstveno i argumentirano suprotstaviti se publicističkom i neznanstvenom pristupu, kojim se incidenti iz Domovinskog rata nastoje prikazati kao pravilo, a negativan karakter nametnuti cjelokupnom ratu”, poručio je ravnatelj Centra Ante Nazor, istaknuvši cjelokupan smisao njihova rada - da se zna, da se ne ponovi i da se ne zaboravi

Da se zna, da se ne ponovi I DA SE NE ZABORAVI

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata sasvim je sigurno jedna od najaktivnijih i najproduktivnijih institucija naše države, o čemu svjedoče njihovi brojni angažmani, događanja u kojima sudjeluju, kao i hvalevrijedna izdanja koja publiciraju. U tim izdanjima donose i analiziraju važne dokumente i svjedočanstva iz Domovinskog rata, a ono što ih razlikuje od sličnih pokušaja jest vjerodostojan povjesnodokumentaristički pristup.

Na posljednjoj promociji izdavačke djelatnosti Centra, održanoj 27. svibnja u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, predstavljene su nove dvije knjige dokumenata (5 i 6) tzv. Republike Srpske Krajine (knjiga 6 u suizdanju s Hrvatskim institutom za povijest - Podružnicom za povijest Slavonije, Srijema i Baranje iz Slavonskog Broda). Uime domaćina brojne okupljene goste pozdravio je ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva dr. sc. Stjepan Čosić, a knjige i rad Centra predstavili

su recenzenti i suizdavači – prof. dr. sc. Miroslav Akmadža iz slavonskobrodske podružnice Hrvatskog instituta za povijest i njegov ravnatelj dr. sc. Mato Artuković te prof. dr. sc. Ozren Žunec s Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, kao i akademik Franjo Šanjek, predsjednik Upravnog vijeća Centra.

Na toj je promociji predstavljena i knjiga Mirka Šimunovića “Zbornik hrvatskih branitelja 111. Xp brigade HVO Žepče, poginuli i nestali u ratu 1992.-1996.”, a o ratu u tom dijelu Bosne i Hercegovine govorio je jedan od zapovjednika žepačke 111. Xp brigade Perica Jukić.

Na kraju se okupljenima obratio i ravnatelj Centra dr. sc. Ante Nazor te je pročitao dio sastavka jednog učenika iz Orašja, kojega je čuo na obilježavanju 17. obljetnice osnivanja 106. brigade HVO-a: “Osim što nas je podsjetio da imamo razloga biti ponosni, sažeo je cjelokupan smisao rada našeg Centra, a vjerujem i nastojanja svih vas koji ste

ovamo došli: Da se zna, da se ne ponovi i da se ne zaboravi!” Napominjući da je put u Orašje i poziv gostima iz Žepča na promociju motiviran željom da prikupe što više podataka i o obrani hrvatskih prostora u Bosni i Hercegovini, istaknuo je da se rad Centra, ne samo zbog etničkih nego i zbog geostrateških te geopolitičkih razloga, ne može ograničiti samo na prostor unutar međunarodno priznatih granica Republike Hrvatske. Govoreći o radu i postignućima Centra, na kraju je poručio: “Upravo zbog žrtava, ali i zbog naše djece, odgovorni smo za objektivan prikaz Domovinskog rata i obvezni smo znanstveno i argumentirano suprotstaviti se publicističkom i neznanstvenom pristupu, kojim se incidenti iz Domovinskog rata nastoje prikazati kao pravilo, a negativan karakter nametnuti cjelokupnom ratu. Pritom je absurdno da se upravo oni koji glasno pozivaju na ‘suočavanje s prošlošću’ ne žele suočiti s činjenicama!” ■

2. CROCON U MISIJI UNDOF

Napisao i snimio Slaven Ličina

Međusobno uvažavanje vidi se i kroz sinergiju višegodišnjeg iskustva austrijskih pripadnika u ovoj misiji te hrvatskog entuzijazma i iskustava iz misija poput one u Afganistanu. Neke naše inovacije ocijenjene su kvalitetnima i stoga uvedene kao standard za cijelu bojnu, što je za nas priznanje, ali i obveza za daljnju, još uspješniju suradnju, kako bismo ostvarili zajednički cilj, u duhu slogana UNDOF-a: "One mission – one team – one goal!"

Jedna misija - jedna ekipa

Svaka, pa i najjednostavnija zadaća u vojničkom životu prolazi više razina prije samog izvršenja, što od svakog u lancu provedbe zahtijeva povjerenje u suradnike i timski rad.

Ta činjenica posebno dolazi do izražaja prilikom sudjelovanja u međunarodnim vojnim operacijama, gdje izazov nije samo biti daleko od domovine, okružen stranom kulturom i običajima, nego je to i ispitivanje vlastitih mogućnosti uklapanja u vojni sustav oružanih snaga drugih zemalja. Strani jezik, različiti načini pristupa obavljanju zadaća, drukčiji mentalitet – sve su to stvari o kojima smo razmišljali tijekom mjeseci priprema za sudjelovanje u misiji UNDOF, kao pripadnici hrvatske satnije i sastavnice austrijske bojne.

Samopouzdanje da ćemo biti na visini zadaće i opravdati dano povjerenje dala nam je upravo priprema, gdje smo, uz uvježbavanje tipično vojničkih zadaća, marljivo radili na ostalim vještinama nužnima za uspješan rad u međunarodnom okružju.

Svaki eventualni tračak sumnje u naše uspješno uklapanje nepovratno se raspršio već nakon prvih nekoliko dana u misiji. Spremnost Austrijanaca za pomoći i jednak odnos prema nama kao i prema austrijskim satnijama dojmila nas se jednako kao i njih naša profesionalnost pri provedbi zapovijedi. Nakon početnog uhodavanja u ritam rada u UNDOF-u te veće orijentiranosti na upoznavanje samog terena i zadaća u području odgovornosti, počeli smo dobivati sve složenije zadaće koje su od nas zahtijevale veću razinu suradnje s austrijskim elementima.

U misiji UNDOF na Golanskoj visoravni 2. CROCON sudjeluje od 25. studenog 2008. kao element snaga koje osiguravaju provedbu sporazuma između Sirije i Izraela u području razdvajanja između tih država. Broj ukupno 95 pripadnika. Sudjeluje kao satnija u sklopu austrijske bojne sa 76 pripadnika na šest pozicija, s područjem odgovornosti od oko 60 km² u sjevernom dijelu područja razdvajanja, desetina u sastavu interventnih snaga (Force HQ) – osam pripadnika, stožerno osoblje bojne i UNDOF – pet časnika i tri dočasnika, VP UNDOF – tri dočasnika

Ekipa - jedan cilj

Nakon početka operacije izraelske vojske u pojusu Gaze te povećanja tenzija u području misije, potreba za suradnjom postala je imperativ. Koordinacija pri provedbi samostalnih ophodnji, svakodnevni kontakti i brifinzi sa zapovjedništvom i ostalim elementima bojne sa svrhom što bolje koordiniranosti u izvršavanju zadaća – sve je to postalo naša svakidašnjica. Protok informacija i timski rad između Austrijanaca i Hrvata išao je tako glatko da smo u kratkom roku gotovo zaboravili da pripadamo različitim nacijama. Naravno, kroz zajedničke aktivnosti upoznali smo se i na osobnoj razini te su nastala mnoga nova prijateljstva, otvarajući prostor za još bolju suradnju.

Veće zadaće koje smo zajedno proveli, poput osiguravanja aktivnosti Family shouting, gdje su u našem području odgovornosti sudjelovale i snage brzog odgovora iz sastava bojne, kao i aktivnosti Apple crossing, kada su naše snage nadzirale dio područja odgovornoštih austrijske satnije, te svakodnevna suradnja pri provedbi redovitih zadaća u stožeru bojne, ophodnja i nadzornih točaka, sve je to učvrstilo naše međusobno povjerenje i osjećaj pripadnosti istom timu. Kruna uspješne suradnje bila je provedba vježbe bojne Gopher Hole 2009, gdje su austrijski i hrvatski vojnici zajedničkim naporima rješavali situacije nametnute scenarijem vježbe, uigrano i na profesionalan način.

U zapovjedništvu bojne situacija je identična i najbolje je oslikava činjenica da se tek kratko nakon dolaska u misiju znalo u svakodnevnoj komunikaciji koristiti izrazima poput 1. austrijska satnija ili pak "naša" satnija misleći isključivo na 3. satniju s hrvatskim pripadnicima. No, već nakon nekoliko dana sve su postale "naše", pa tako imamo našu 1. satniju, i našu 2. i 3. satniju i sl. Sve su to sastavnice "naše" bojne čiji smo pripadnici.

Međusobno uvažavanje vidi se i kroz sinergiju višegodišnjeg iskustva austrijskih pripadnika u ovoj misiji te hrvatskog entuzijazma i iskustava iz misija poput one u Afganistanu. Neke naše inovacije ocijenjene su kvalitetnim i stoga uvedene kao standard za cijelu bojnu, što je za nas priznanje, ali i obveza za daljnju, još uspješniju suradnju, kako bismo ostvarili zajednički cilj, u duhu slogana UNDOF-a: "One mission – one team – one goal!" (Jedna misija – jedna ekipa – jedan cilj!). ■

Napisao i snimio Jure STIPIĆ

Iako je to bio prijateljski i najavljen posjet, piloti HRZ-a i PZO-a presreli su borbenim avionom MiG-21 njemački zrakoplov na području Krapine i Zaboka. Tako su demonstrirali dostignute sposobnosti u zaštiti zračnoga prostora RH i pokazali sposobnost izvršavanja obveza preuzetih ulaskom u NATO savez, što je zadaća "air policinga"

EUROFIGHTER u prijateljsko

Dolazak zrakoplovom Eurofighter bio je čin dobre volje i iskazivanje poštovanja Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i Oružanim snagama RH

U sklopu planirane bilateralne obrambene suradnje između Republike Hrvatske i Savezne Republike Njemačke, a povodom obilježavanja 60. obljetnice proglašenja Ustava Savezne Republike Njemačke (23. svibnja) i ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo NATO saveza, u tjednu proslave Dana OSRH, 25. svibnja, u 91. ZB Pleso sletio je zrakoplov njemačkog vojnog zrakoplovstva (Deutsche Luftwaffe) tipa Eurofighter.

Njemački pilot bojnik Norbert Biehler poletio je nešto prije osam sati iz maloga bavarskog grada Neuburga. Već nakon nepunih pola sata presreo ga je hrvatski pilot satnik Christian Jagodić, koji je, vođen časnikom za navođenje bojne ZMIN, vrlo brzo uspostavio vizualni, a potom i radiokontakt s njemačkim pilotom. Komunikacija dvaju pilota održena

je u skladu s NATO procedurom na engleskom jeziku. Njemački zrakoplov Eurofighter dopraćen je zrakoplovom MiG-21 do zračne luke Pleso, kamo je i sletio.

U zračnoj luci je bio pripremljen svečani doček. Uz domaćina, zapovjednika HRZ-a i PZO-a general-bojnika Vladu Bagarića, na dočeku je bio i državni tajnik Pjer Šimunović. S njemačke strane bio je njemački veleposlanik u Republici Hrvatskoj dr. Bernd Fisher te njemački vojni izaslanik u RH pukovnik Burkhard Kühnapfel.

Po slijetanju, pilotima je izražena dobrodošlica, a govornici su istaknuli dobre prijateljske odnose i dobru suradnju između oružanih snaga dviju država. Potom je nastavljeno druženje njemačkog pilota i razmjena iskustava s hrvatskim kolegama.

Njemačkog pilota pozdravio je i zapovjednik HRZ-a i PZO-a general-bojnik Vlado Bagarić

om posjetu

U sklopu posjeta njemački je pilot posjetio dežurni dvojac, gdje su dogovoreni detalji odlaska i ispraćaja.

Važno je reći kako su predstavnici njemačkih oružanih snaga došli isključivo u prijateljski posjet prijateljskoj zemlji. Dolazak zrakoplovom Eurofighter bio je čin dobre volje i iskazivanje poštovanja Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i Oružanim snagama RH. U vojnostručnom dijelu posjeta planiran je sastanak, druženje i razmjena iskustava pilota HRZ-a i PZO-a s pilotom njemačkog zrakoplovstva.

Uz dostignute sposobnosti, HRZ i PZO je demonstrirao odradivanje zadaća u skladu s preuzetim obvezama u NATO savezu. U prvom redu riječ je o "air policingu" i ulasku u zajednički sustav obrane zračnoga prostora. U tom smislu bojna ZMIN će razmjenjivati

radarsku sliku sa saveznicima u Italiji, Sloveniji i Mađarskoj. Premda se u konkretnom slučaju radilo o prijateljskom zrakoplovu, procedura za presretanje i način djelovanja malo se razlikuju od stvarnog djelovanja u slučaju ugrožavanja zračnog prostora RH. Ovo je bio dobar trening za hrvatske pilote i bojnu ZMIN jer će već od 1. srpnja ove godine hrvatski zrakoplovi najmanje dva puta na mjesec biti dizani radi provjere sposobnosti i preuzetih obveza u zajedničkom sustavu obrane zračnoga prostora.

Nakon leta uz Eurofighter, satnik Jagodić je rekao da se osjeća počašćenim što je imao mogućnost letjeti uz tako kvalitetan zrakoplov. Slikovito rečeno, pojasnio je, to je kao da vam Brazil dode u goste igrati nogomet. U razgovoru s bojnikom Norbertom Biehlerom doznajemo da tijekom leta nije imao nikakvih problema. Po dolasku u hrvatski zračni prostor uspostavio je dobru komunikaciju s hrvatskim pilotom. U Hrvatskoj je prvi put, ali je čuo da je Hrvatska lijepa zemlja, posebno za godišnji odmor. Bojnik Biehler završio je vojnu školu u Teksasu (SAD). Prije je letio na zrakoplovu tipa Fantom, a od 2006. leti na Eurofighteru.

Pri odlasku bojnika Biehlera, zrakoplovom MiG-21 na ispraćaju je upravljao natporučnik Marijan Kudlik. Bojnik Biehler je pokazao jednu od sposobnosti zrakoplova Eurofighter kada je, odmah po polijetanju s uzletišta, okomito uzletio i napravio pozdravni krug narušujući zračni prostor RH. ■

U razgovoru s doajenom VDZ-a, njemačkim vojnim izaslanikom u RH, pukovnikom Burkhardom Kühnapfem, doznamo da je ideja za posjet potekla od njega osobno. Budući da je i pukovnik Kühnapfel zrakoplovac, želja mu je bila intenzivirati već dobru suradnju između dva ratna zrakoplovstva. Pred kraj mandata, uz veliku pomoć i potporu HRZ-a i PZO-a, uspio je dogovoriti dolazak Eurofigter-a u Hrvatsku, što smatra svojim velikim postignućem i potvrdom prijateljskih odnosa dviju zemalja

Njemački pilot bojnik Norbert Biehler s hrvatskim kolegom satnikom Christianom Jagodićem

Napisala i snimila Milenka PERVAN STIPIĆ

Smotra vojnih vozila

U organizaciji povijesne postrojbe Karlovački počasni vod ZNG-91, Turističke zajednice grada Karlovca i Veteran klub Lučko-91., a pod pokroviteljstvom Gospodarske komore Karlovačke županije, 30. svibnja je na južnom dijelu Karlovca, na Turnju, održana 7. smotra starodobnih vojnih vozila. Na već tradicionalnoj smotri toga se jutra okupilo više od 50 starih vojnih vozila iz cijele Hrvatske, najviše dosad. Vlasnici vozila odjeveni u vojne odore razdoblja iz kojeg je vojno vozilo s ponosom su pokazivali svoje ljubimce. Bili su tu, primjerice, vojni terenci džipovi Wyllis iz 1942. i 1944., Mercedesov Puh, američki Dodge trucks, Land Roveri, Fiatove Campagnole AR 51 i AR 55, suvremene inačice Fiata Campagnole 1107, ruski UAZ 469B iz 1983., jedini preživjeli iz 110. brigade što ga danas, kao i u Domovinskom ratu, još uvijek vozi 80-godišnji Dragutin Župančić, najstariji sudionik ovogodišnje smotre. No, najsnažniji dojam je ostavio džip Wyllis iz 1942. skupa s vlasnicima obitelji Tuđan iz Karlovca. Među ovogodišnjim oldtimer vojnim vozilima i ovaj su se put našli stari, ali iskusni motocikli – MOTTO GUZZI, BMW-i, NSU-i MZ-i GILERE, većina rabljenih u Domovinskom ratu u tekličke svrhe. Njihovi ponosni vlasnici, razvojačeni branitelji, danas su udruženi u Moto legiju Croatia pod geslom "Još uvijek vozimo" te nastupaju po cijelom svijetu.

Ovogodišnju 7. smotru starodobnih vojnih vozila otvorili su pripadnici karlovačkog Airsoft kluba 047, koji su

u stilu pravih profesionalaca izveli akcijsku vježbu pod nazivom Rješavanje talačke krize. Potom je uslijedio prigodan kulturno-umjetnički program te obraćanja predsjednika Gospodarske komore Karlovačke županije Zlatka Kuzmana, umirovljenog generala Rudolfa Brlečića i voditelja smotre umirovljenog brigadiра Dubravka Halovanića. Nakon polaganja cvijeća i paljenja svjeća na spomeniku poginulim braniteljima na Turnju, povorka vozila predvođena motociklistima krenula je u obilazak važnih mjesta iz Domovinskog rata, vozeći od Turnja do središta grada, pa dalje uz crtu bojišta. U mjestima Belaj, Martinšćak, Barilović, Luketići i Generalski Stol kolona se zaustavljala da bi na spomenicima zapalila svjeće i odala počast poginulima te saslušala kratka izlaganja, sudionika akcija na tom području.

Još jedna zanimljivost ove smotre jesu pripadnici povijesne postrojbe Karlovački počasni vod ZNG-91, mahom dječaci od 10 do 15 godina. Toni Pogačić, Ivan Smoljan, Tomislav Brizanac, Marko Brezović, Matija Kralj, Marko Čaušević kao pravi vojnici u održama s puškom u ruci i dostojanstvom na licu stope u počasnom postroju na spomen-obilježjima dok se odaje počast poginulim braniteljima. Ovakva smotra, koja se već sedmu godinu održava povodom Dana OSRH i HKoV-a, jedinstvena je po mnogočemu. Ona je već odavnina prerasla lokalne okvire i postala prava turistička atrakcija. ■

Posjet talijanske školske jedrilice HRM-u

Članovi posade školske jedrilice Hrvatske ratne mornarice "Kraljica Jelena" i članovi posade školske jedrilice Talijanske ratne mornarice "Orsa Maggiore" potpisali su 26. svibnja zajednički dokument o bratimljenju posada dviju školskih jedrilica, kojim se, osim suradnje, podrazumijeva i zajednička plovidba i zajednička regata dviju posada.

Posadu talijanske jedrilice predstavlja je zapovjednik jedrilice "Orsa Maggiore", kapetan bojnog broda Diego Caliende, a posadu hrvatske jedrilice bojnik Alem Bigava. Na svečanosti potpisivanja bio je nazočan i vojni izaslanik Republike Italije u RH, kapetan bojnog broda Roberto Domini, te uime zapovjednika HRM-a kapetan bojnog broda Hrvoje Vlahov.

Posjet talijanske školske jedrilice nastaviti će se zajedničkom plovidbom do hrvatskih otoka. Bratimljenje posada dviju školskih jedrilica bit će prilika da se u jednoj od budućih regata osnuju mješovite posade te se tako bolje prenesu jedriličarske vještine. OJI

Izložba fotografija s NOVOGRADISKOG RATIŠTA

U OŠ "Borovje" otvorena je 1. lipnja izložba fotografija pod nazivom "Novogradisko ratište 1991./1992. i obnova do 2008. godine". Izložba je priređena u povodu obilježavanja Dana branitelja Grada Zagreba i bit će otvorena do 30. lipnja.

Izložene fotografije nastale su na području Nove Gradiške, a snimili su ih pripadnici 99. brigade HV koji su ondje branili domovinu od jeseni 1991. do kraja siječnja 1992. Isti, sada obnovljeni objekti snimljeni su u istom kadru ponovo početkom 2008. Izložba daje paralelni prikaz ratom opustošenog krajolika i razrušenih objekata te obnovljenih krajolika i objekata u koje se vratio život. Takvim prikazom autori izložbe prikazuju život kakav je bio u nametnutom nam ratu i razaranjima prouzročenima borbenim djelovanjima, ali i optimizam koji se rađa iz pobjede, obnove i povratka stanovništva na ta područja. Izložba na osebujan način govori o vremenu i zbivanjima koje ne možemo mijenjati, o prolaznosti "teških vremena i životnih izazova", o dužnostima koje je jedan naraštaj časno obavio, a nedvojbeno nosi proturatnu poruku i budi optimizam mirnodopskim životom.

V. SUPERINA

Posjet RŠ "Ban Josip Jelačić" sjedištu NATO-a

Polaznici 11. naraštaja RŠ, vođeni zapovjednikom Škole brigadnim generalom Slavenom Zdilarom, od 18. do 20. svibnja bili su u posjetu sjedištu NATO-a u Bruxellesu i Savezničkom zapovjedništvu za operacije u Monsu u Kraljevini Belgiji. Svrha studijskog putovanja bila je upoznati polaznike s funkcioniranjem te upravljačkim i zapovjednim tijelima NATO-a. Ovo studijsko putovanje omogućilo je RŠ posjet zapovjednim tijelima NATO-a jer je RH punopravna članica NATO-a.

U sjedištu NATO-a naše izaslanstvo dočekali su veleposlanik RH u NATO-u Igor Pokaz i vojni predstavnik RH u NATO-u general-bojnik Drago Lovrić sa suradnicima. U Savezničkom zapovjedništvu za operacije u Monsu polaznicima je održana prezentacija koja ih je upoznala s njegovim funkcioniranjem i aktualnom situacijom. Polaznici su posjetili i Vijeće Europe, gdje im je domaćin predstavio vojne aktivnosti i operacije koje se provode pod jurisdikcijom EU, te vizije daljnog vojnog razvoja unutar EU.

Z.L.

15

BRD 243 / 5. LIPNJA 2009.

**HRVATSKI
VJENNIK**

Seminar o OPERATIVNOM PLANIRANJU

Od 25. do 29. svibnja u prostorijama HVU-a šest je predavača Mobilnog tima za obuku iz NATO-ova zapovjedništva u Napulju održalo za hrvatske časnike seminar o operativnom planiranju. Polaznici, njih 34, jesu časnici od razine satnika do pukovnika, a dolaze iz svih grana OSRH i bave se zadaćama koje dotiču operativno planiranje.

Seminar je održan uz pomoć Uprave za operativne poslove i obuku GSOSRH, a odmah po završetku zadovoljstvo njego-

vim tijekom i postignutim rezultatima izrazili su čelnik NATO-ova tima francuski brigadir Jean Hervé Michelot, zamjenik načelnika Uprave za operativne poslove i obuku brigadir Emil Črnčec i hrvatski časnik u NATO-ovu timu pukovnik Dražen Budinski.

D.V.

EGZOSKELETON

Vojnici često moraju nositi veliku količinu tereta, izlažući se ekstremnim naporima i mogućnosti ozljeda. Zato su konstruktori Lockheed Martina razvili uređaj HULC (Human Universal Load Carrier) za vojниke, ali i ostale kategorije profesionalaca. Riječ je o egzoskeletonu, uređaju koji je neka vrsta umjetnih mehaničkih nogu. Namijenjen je za pomoć u prijenosu tereta preko teških terena. Hidraulični egzoskeleton od titana omogućava nošenje tereta do 90 kg po teškim terenima duže vrijeme. Konstrukcija omogućava dobru fleksibilnost, duboki čučanj, pregibe i rotiranje gornjeg dijela tijela. Nema nikakvih upravljačkih palica ili tipki, već putem senzora HULC sam "osjeća" što korisnik želi. I omogućava mu veću snagu, izdržljivost i opću sposobnost.

M. PETROVIĆ

Foto: Lockheed Martin

DOSTAVA LOVCA MINA ESTONSKOJ MORNARICI

Estonska ratna mornarica je krajem siječnja primila u operativnu službu još jedan brod za protuminsku borbu izvorne klase Sandown, EML Ugandi (izvornog imena HMS Bridport). Treći brod je upotpunio klasu od dva postojeća lovca mina: EML Admiral Cowan (izvorno HMS Sandown) dostavljen je estonskoj mornarici u travnju 2004., a drugi brod, EML Sakala (izvorno HMS Inverness), primopredan je u siječnju 2008.

Sva tri lovca mina prošla su modernizaciju u britanskom brodogradilištu Rosyth tvrtke Babcock Marine te su opremljeni tegljenim sonarom Thales Type Sonar 2093, Nautis 3 borbenim sustavom i sustavom za neutralizaciju mina Seafox.

Posljednji dostavljeni lovac mina EML Ugandi, za razliku od prijašnja dva broda, opremljen je bočnim sonarom Klein

5000, a na pramčanom dijelu umjesto topa MSI DS 30B kalibra 30 mm postavljen je top kalibra 23 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

ITALIJA MODERNIZIRA SVOJE PREDATORE

Potkraj svibnja u Sjedinjenim Američkim Državama uspješno je okončano razdoblje intenzivnih testiranja talijanskih bespilotnih letjelica RQ-1B Predator B. Povod tim testiranjima bila je modernizacija letjelica, koju je provela talijanska obrambena agencija General Directorate for Aeronautical Armaments u suradnji s proizvođačem, američkom tvrtkom General Atomics. Uskoro se očekuje transport Predatora u Italiju. Bit će predani 28.

grupi iz 32. zrakoplovnog puka, koja se nalazi u Amendoli.

Karakteristika modernizacije talijanskih bespilotnih letjelica RQ-1B Predator B jest njihov povećani raspon krila, Raytheon Multispectral Targeting System-A žirostabilizirana turela koji u sebi sadrži elektrooptički/infracrveni senzorski paket uz laserski označivač ciljeva, te Raytheonov 3M paket nove avionike. Italija kani modernizirati šest letjelica RQ-1B Predator B, a u skoroj

budućnosti nabaviti i bespilotne letjelice MQ-9 Reaper, što je znatno moćnija inačica Predatora.

I. SKENDEROVIC

17

POSLJEDNJA SIGMA KORVETA ZA INDONEZIJSKU MORNARICU

Posljednja od četiriju korveta klase Diponegoro (nizozemski program SIGMA korveta), izgrađena u nizozemskom brodogradilištu Damen Schelde Naval Shipbuilding, svečano je primopredana indonezijskoj ratnoj mornarici početkom ožujka u Vlissingenu. Nakon obuke posade, nova korveta istisnine 1700 t krenula je put matične pomorske luke Surabaya.

Prva korveta u klasi KRI Diponegoro ušla je u aktivnu službu indonezijske mornarice u srpnju 2007, a druga KRI Hasanuddin u siječnju 2008. Treći brod, KRI Sultan Iskandar Muda, operativnost je postigao u listopadu 2008. Iako sva tri plovila obavljaju aktivnu službu, objavljeno je kako neće biti opremljeni MBDA MM40 Exocet Blaoc II projektilima prije 2010.

M. PTIĆ GRŽELJ

S tvorničke piste tvrtke Sokol u Nižnjem Novgorodu prvi produkcijски primjerak školskog borbenog aviona

Jak-130, naručen za Rusko ratno zrakoplovstvo, 10. svibnja poletio je na prvi probni let. Radi se o prvom

POLETIO PRVI RUSKI Jak-130

od dvanaest naručenih aviona, a isporuka svih aviona trebala bi biti okončana do kraja 2010.

Skorom isporukom prvog aviona bit će zaokružen dugogodišnji razvoj tog tipa aviona, koje je Rusija započela još 1993. Tada je Rusija iskazivala potrebu za čak 200 novih školsko–borbenih aviona, a prije nekoliko godina bila je donesena odluka o nabavi početne količine od 12 aviona. Uz Rusiju, koja je inicijalni operater na ovom tipu aviona, Alžir i Sirija također su naručili Jak-130. Novi ruski

školsko–borbeni avion može simulirati performanse više suvremenih borbenih aviona, kako ruske tako i zapadne proizvodnje, a može se upotrebljavati za naprednu i borbenu obuku vojnih pilota. Uz školovanje i trenažu vojnih pilota, Jak-130 se može upotrijebiti i kao laki borbeni avion za djelovanje po ciljevima u zraku i na zemlji, te na svojih devet podyjesnih točaka može ukupno ponijeti do 3000 kg aviobombi, nevođenih raketnih zrna i navođenih projektila.

I. SKENDEROVIC

UAE PROŠIRUJE FLOTU BRODOVA GHANNATHA

Tvrta Abu Dhabi Ship Building (ADSB) osigurala je ugovor vrijedan više od 253 milijuna dolara za gradnju 12 brzih aluminijskih patrolnih brodova klase Ghannatha te modernizaciju postojeće flote. Novi borbeni brodovi naoružani raketama bit će izgrađeni u skladu s modificiranim projektom Ghannatha dok će 12 postojećih brzih brodova za prijevoz trupa Ghannatha biti podijeljeno u dvije podklase: šest brodova bit će modificirano kao minobacačka platforma dok će preostalih šest i dalje imati funkciju prijevoza trupa uz ugradnju dodatnog naoružanja. Više od 80% sredstava namijenjeno je gradnji novih 12 brodova koji će u odnosu na izvornu klasu duljine 25 m biti produljeni za 1,5 m te će biti opremljeni jačim dizelskim motorima MTU 12V 2000 M93. Pretpostavlja se da će ti brodovi biti opremljeni kutijastim lanserima za četiri MBDA Marte Mk2/N protubrodska vođena projektila. Prva tri broda bit će izgrađena u švedskoj brodograđevnoj tvrtki Swede Ship Marine, koja će napraviti projektну modifikaciju trupa dok će preostalih devet biti izgrađeno u ADSB-ovom brodogradilištu.

M. PTIĆ GRŽELJ

ANAKONDA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU

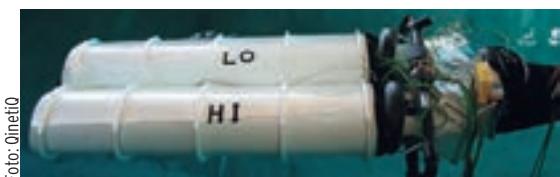

Foto: QinetiQ

Ovisnost o neobnovljivim, fosilnim izvorima energije postaje sve veći strateški i ekološki problem pa mnogi nastoje pronaći nove izvore. Britanski QinetiQ je, tragajući za rješenjem, nadahnuće potražio u prirodi i načinio konverter energije imitirajući kretanje morske zmije. Prva testiranja koncepta pokazala su učinkovitost i nisku cijenu po kojoj Anakonda može generirati električnu energiju.

Anakonda je zmijolika gumena cijev dužine 200 metara, a može generirati 1 MW snage. Istraživači predviđaju da bi elektrana s 50 Anakondi mogla generirati dovoljno električne energije za opskrbu 50 000 domaćinstava. Priveže se uz obalu, a postavljena je neposredno ispod površine. Valovi je neprestano pritišću, a to pritiskanje pokreće vodu u unutrašnjosti koja pokreće turbinu na kraju Anakonde i tako generira napon. Većina materijala je prirodna i ima malo mehaničkih dijelova pa bi trebalo biti malo kvarova.

M. PETROVIĆ

PAKISTAN GRADI PRVU DOMAĆU FREGATU F-22P

Početkom ožujka ove godine u pakistanskom brodogradilištu Karachi Shipyard and Engineering Works započela je priprema građevnog materijala za gradnju prve domaće fregate klase Sword, poznate pod oznakom F-22P, za potrebe pakistanske ratne mornarice.

Prema potpisanim ugovorom, kinesko brodogradilište Hudong-Zhonghua Shipyard u Shanghaiju odgovorno je za gradnju i primopredaju prva tri broda u klasi, dok je gradnja posljednje, četvrte fregate predviđena u Pakistanu.

Fregate klase Sword temelje se na projektu kineskih fregata Jiangwei II (Type 053H3), koje su projektirane za potrebe kineske ratne mornarice. Glavne značajke trupa čine duljina 111,7 m, širina 12,4 m i gaz 3,5 m. Imaju modernizirani radarski sustav i sustav upravljanja paljbom, uključujući novi motrički 3D radar za nadzor zračnog prostora. Naoružanje uključuje dva četverostruka lansera protubrodskog raketnog sustava C-802/Ying Ji-2, YJ-2 (CSSC-X-8, Saccade),

protuzračni raketni sustav FM80N/Hong Qi, HQ-7, novi dvocijevni automatski top PJ33A kalibra 100 mm, četiri dvocijevna topa Tip 76A kalibra 37 mm, dva peterocijevna lansera protupodmorničkih projektila Tip 87 i šest torpednih cijevi promjera 324 mm. Na brodove je ugrađen i pramčani sonar S-07H. Na krmi je postavljena i helikopterska platforma koja nosi dva laka protupodmornička kineska helikoptera Harbin Z-9A.

M. PTIĆ GRŽELJ

19

PROZOR KOJI PAZI

Mnogo provala i neovlaštenih ulaza u privatne i javne objekte odvija se kroz prozore. Konstruktori su odgovorili jačim prozorima otpornijima na mehanički napad i instaliranjem senzora koji uzbunjuju nakon nasilnog otvaranja ili loma stakla. Istraživači instituta Fraunhofer otisli su korak dalje i osmislili napredni senzor pokreta koji uzbunjuje već ako netko pristupi prozoru.

Staklo prozora je presvučeno fluorescentnim materijalom koji sadrži

nanočestice što svjetlo pretvaraju u fluorescentno zračenje. Načelo rada jest da IC lampa osvjetljava prozor, a premaz stvara fluorescentno zračenje koje se kanalizira u okvire prozora, gdje ga obrađuju senzori. Osnovna inačica zahtijeva samo jedan senzor, a više senzora omogućava mjerjenje više kompleksnih parametara. Kad nešto prekine osvjetljavanje prozora, senzori mogu donijeti zaključak o položaju i smjeru, a mogu otkriti i je li pred prozorom mala

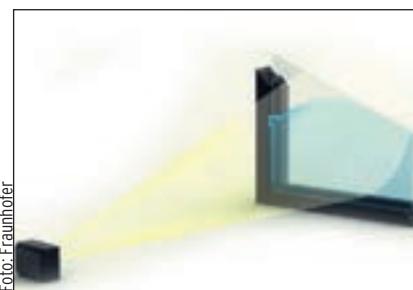

Foto: Fraunhofer

životinja, znatiželjna mačka ili je to ipak uljez nečasnih namjera.

M. PETROVIĆ

NACIONALNA GARDА MINNESOTE

Nedavno smo ispratili prvi američko-hrvatski OMLT tim u Afganistan, gdje će pod hrvatskim za-povjedništvom obučavati Afganistsku vojsku. Uz pripadnike Oružanih snaga RH, u OMLT timu nalaze se i pripadnici Nacionalne garde američke savezne države Minnesota. Nacionalna garda Minnesota ima višegodišnju povijest suradnje s Oružanim snagama RH, održano je više zajedničkih vježbi na teritoriju obje države, a zajednička misija u Afganistanu samo je dokaz odličnih i čvrstih odnosa dviju oružanih snaga. Povodom te suradnje, u ovome je članku detaljnije obrađena Nacionalna garda Minnesota, njezina povijest, uloga u obrambenom sustavu SAD-a te aktivnosti i misije

Da bismo objasnili ulogu Nacionalne garde Minnesota (u daljem tekstu – NGM), moramo pojasniti i nastanak i ulogu cjelokupne organizacije Nacionalne garde SAD-a. Nacionalna garda SAD-a vuče povijest od daleke 1636. godine kada su po uzoru na engleske građanske milicije (eng. "militia" - odredili građana-vojnika ustrojeni kraće vrijeme u slučaju potrebe) nastale tri milicijske pukovnije za obranu američke kolonije Massachusetts. Milicijski odredi organizirani su uskoro diljem kolonijalne Amerike, i predstavljali su njezinu obrambenu snagu. Američke su milicije odigrale važnu ulogu u Ratu za nezavisnost od Engleske; bile su važna potpora

redovnoj vojsci generala Washingtona. Nakon Rata za nezavisnost, Ustav SAD-a i "Uredba o miliciji" iz 1792. godine osigurali su opstanak pričuvnog milicijskog sustava u saveznim državama. Nakon dokazivanja u Američkom građanskom ratu, milicije su reorganizirane u državne nacionalne garde. Treba istaknuti činjeniku da svaka od saveznih američkih država ima svoju vlastitu neovisnu nacionalnu gardu - tako je npr. država Minnesota ustrojila NGM, a na poziv predsjednika SAD-a sve se garde zajedno mobiliziraju i postaju jedinstvena vojna organizacija – Nacionalna garda SAD-a.

Nacionalna garda SAD-a ima dve vrste zadaća: državne (lokalne) i

savezne. Pripadnici svih grana oružanih snaga SAD-a (vojska, mornarica, zrakoplovstvo, Marinski korpus) polažu prisegu Ustavu i Sjedinjenim Američkim Državama da će ih braniti od vanjskih i unutarnjih prijetnji. To uglavnom uključuje misije izvan teritorija SAD-a ili mirovne operacije. Pripadnici Nacionalne garde SAD-a također polažu tu prisegu. No oni prisežu i saveznoj državi iz koje dolaze. U slučaju potrebe za intervencijom, na poziv guvernera savezne države aktiviraju se gardisti i zrakoplovci – pričuvnici, i pomažu lokalnom civilnom stanovništvu i institucijama, bilo u aktivnostima domovinske sigurnosti, obrane savezne države, prirodne nepogode ili

bilo koje druge hitne potrebe. Ovlašteni su pomagati sigurnosnim i policijskim institucijama kad se od njih zatraži pomoć u akcijama od važnosti za domovinsku sigurnost. Kopnena vojska Nacionalne garde SAD-a čini oko polovicu raspoloživih borbenih snaga SAD-a, te oko trećinu snaga borbene potpore. Više od pola ukupnog broja pripadnika američkih oružanih snaga u Iraku trenutačno su pripadnici Nacionalne garde SAD-a. Koordinaciju državnih nacionalnih gardi na saveznoj razini provodi Ured Nacionalne garde. Primjer koordiniranog djelovanja Nacionalne garde SAD-a jest intervencija nakon razornog uragana Katrina 2005. godine kada je aktivirano više od 50 000 gardista Nacionalne garde u evakuaciji i zaštiti stanovništva te obnovi uništenog New Orleansa.

Nacionalna garda Minnesota

Milicija Minnesota (preteča NGM-a) odigrala je veliku ulogu u Američkom građanskom ratu boreći se na strani Uni-

imala je veliku ulogu u transportu američkih snaga, opreme i naoružanja.

Kao i sve druge nacionalne garde NGM se mobilizira na poziv guvernera u slučaju katastrofa, prirodnih nepogoda i ostalih hitnih situacija od važnosti za saveznu državu, a u slučaju rata, gardisti i zrakoplovci mogu biti pozvani u saveznu akciju po nalogu predsjednika SAD-a kao vrhovnog zapovjednika. NGM se također sastoji od dvije komponente; kopnene vojske i zračnih snaga. Zračne snage sastoje se od zračno-transportne pukovnije (koja se koristi transportnim zrakoplovima tipa C-130 Hercules), smještenog u gradu St.Paulu, te lovačkog puka u Duluthu (koja se koristi borbenim zrakoplovima F-16 Fighting Falcon). Oni svakodnevno rutinski pružaju zaštitu zračnog suvereniteta savezne države Minnesota, a neki su raspoređeni i u ekspedicione snage i službu borbene potpore diljem svijeta. Kopnena vojska Nacionalne garde Minnesota veća je komponenta,

NGM smješten je u gradu St.Paulu. On koordinira djelovanja NGM na zahtjev guvernera u slučaju katastrofa, te može djelovati kao glavni stožer saveznih oružanih snaga SAD-a koje su aktivne unutar države Minnesota. NGM trenutačno broji 14 000 gardista i zrakoplovaca. Treba uzeti u obzir da je NGM peta nacionalna garda u SAD-u po veličini strukture i brojčane snage, što je iznenadujuće pošto je Minnesota tek 26. država po broju stanovnika u SAD-u. U stožeru NGM-a postoji odjel koji surađuje s lokalnim policijskim i sigurnosnim institucijama, a imaju i tim za civilnu potporu koji pomaže lokalnim civilnim vlastima i građanima u manjim nepogodama i pruža im informacije i poduku za zaštitu od katastrofa i slučaja nuklearne, biološke i kemijske opasnosti većih razmjera. Obuka za pripadnike NGM se provodi na kampu za obuku "Ripley". Novost u NGM je osnivanje posebne Postrojbe za odgovor na kemijske, biološke, radioaktivne, nuklearne i visoko-eksplozivne incidente. Ova postrojba može u kratko vrijeme prva reagirati na lokalnom terenu u slučaju većih incidenata, voditi evakuaciju i pružati prvu pomoć unesrećenima. Posebni "Odred za borbu protiv droge" opremom i objektima pomaže lokalnoj policiji u suzbijanju narkotika. Napokon, NGM je uvijek spremna za slučajeve prirodnih nepogoda; npr. šumskih požara, poplava, oluja...

NGM ima i počasne i protokolarne dužnosti; sudjeluje na vojnim mimohodima, ima počasnu stražu, vojni limeni orkestar, te demonstracijski tim zračnih snaga NGM. Odnos prema civilnoj zajednici jedan je od ključnih zadataka kojima se posvećuje NGM. Gardisti i zrakoplovci NGM su aktivno uključeni u sve lokalne događaje zajednica u kojima su smješteni, a često NGM i sama sponsorira lokalne proslave i događaje. Suradnja s civilnim zajednicama pokazuje se i programima NGM namijenjenima civilima; programi edukacije o zaštiti prirode u kampu za obuku "Ripley", studentski program STARBASE koji potiče mlade na studiranje prirodnih

Gardist NGM u razgovoru s lokalnim civilnim stanovništvom

Foto: NGM

je, a njezini su se pripadnici dokazali i u I. svjetskom ratu na bojištu u Francuskoj. U II. svjetskom ratu gardisti iz NGM bili su među prvim američkim postrojbama u Europi, ratovali u Sjevernoj Africi, Italiji, a neki odredi bili su послani i na Filipine. Za vrijeme rata u Vijetnamu, zračno-transportna pukovnija NGM-a

čiji se pripadnici izmjenjuju u službi u Iraku. Valja napomenuti da su se pripadnici borbene skupine 1. brigade NGM vratili 2007. godine iz Iraka nakon 22 mjeseca, što ih čini postrojicom koja je najduže bila u Iraku od bilo koje druge postrojbe oružanih snaga SAD-a do sada. Stožer združenih snaga

Pripadnici 109. zračne eskadrile NGM-a s pripadnicima 26. eskadrile transportnih zrakoplova OSRH, 2006. godine

Foto: Nikola Hrastić

znanosti i tehnologije. Pripadnici NGM su smješteni na više lokacija u svijetu gdje pridonose regionalnoj stabilnosti i borbi protiv terorizma; Afganistan, Irak, Katar, Kirgistan, Kosovo, Kuvajt, Njemačka, Norveška, Ujedinjeni Arapski Emirati. Trenutačno je 20 pripadnika NGM smješteno u Afganistanu, te 1600 u Iraku.

Uloga NGM znatno je promijenjena nakon 11. rujna 2001. Prije početka globalnog rata protiv terorizma, Nacionalna garda na saveznoj razini bila je strateška pričuva koja je mogla biti aktivirana u slučaju većih katastrofa ili općeg rata. Tijek rata u Afganistanu i Iraku to je promijenio. Sada je Nacionalna garda operativni dio oružanih snaga SAD-a, što znači da npr. Kopnena vojska ili Ratno zrakoplovstvo SAD-a mogu računati na potporu Nacionalne garde i pričuvnih snaga u provedbi svojih misija. Nakon 11. rujna NGM je slala pripadnike u više od 30 zemalja svijeta. Njezini pripadnici imaju važnu ulogu u pružanju borbene potpore američkim

snagama u Afganistanu i Iraku. Lovci F-16 iz 148. lovačke eksadrile dio su stalne operacije "Noble Eagle", kojom se štiti zračni suverenitet Minnesota i SAD-a. NGM je imala važnu ulogu u stabilizaciji Jugoistočne Europe, gdje su bili razmješteni u Bosni i Hercegovini (2003.-2004.), te na Kosovu u dva navrata (2004.-2005., i 2007.-2008.). Jedna od zadnjih akcija u koju se uključila NGM jest operacija "Jump Start"; savezna inicijativa koja uključuje gardiste i zrakoplovce državnih nacionalnih gardi u osiguranje granice SAD-a i Meksika, te zaustavljanje ilegalnih migracija. NGM je razmještena na 63 lokacije unutar savezne države Minnesota, a gardisti koji tamo služe dio su lokalnih zajednica. NGM će nastaviti sudjelovati u operacijama u Afganistanu i Iraku, kao i ostalim misijama u svijetu, kao i obrani nacionalnog teritorija SAD-a i pomašanju u prirodnim nepogodama. NGM ima strateške partnera u oružanim snagama Hrvatske i Norveške, s kojima također uspješno surađuje. Minnesota

je 1997. pogodila najveća poplava u povijesti te države, a NGM je aktivirana u pomoći civilnom pučanstvu. Garda je pomogla voditi i organizirati traganje i spašavanje unesrećenih, osigurala smještaj i lijekove za unesrećene, te dala veliku logističku podršku drugim spasilačkim i medicinskim službama. NGM je također sudjelovala zajedno s Nacionalnom gardom Sjeverne Dakote u saniranju posljedica velike poplave koja je pogodila saveznu državu Sjevernu Dakotu ove godine.

Program "Iza žute vrpce"

Nakon što su se gardisti i zrakoplovci NGM-a počeli vraćati u domovinu iz misija u koje su poslati 2003., NGM je počela razvijati metode kojima će im olakšati povratak svakodnevnom životu poslije ratnih iskustava. Pošto takav program do tada nije postojao, NGM je prva razvila takvu inicijativu reintegracije za povratnike iz ratnih misija. "Iza žute vrpce" postao je nacionalni program SAD-a. Visoki vladini i vojni dužnosnici prepoznali su uspješnost programa koji je razvila NGM te ga primijenili na druge vojne postrojbe. Zaposlenici lokalnih civilnih institucija i predstavnici lokalnih zajednica također su educirani kako da pomognu u reintegraciji veterana u zajednicu i društvo. NGM je također otvorila i "Obiteljsku reintegracijsku akademiju" gdje educira članove obitelji vojnika što mogu očekivati nakon njihova povratka iz misija i kako bi im što više olakšali društvenu reintegraciju.

Međunarodna vojna suradnja

Od 1993. Ured Nacionalne garde SAD-a odlučio je ostvariti partnerstvo državnih nacionalnih gardi sa zemljama Europe, Afrika i Azije, a danas je to postalo važan čimbenik američke sigurnosne suradnje. Koncentrirano vezanje malih komponenti obrambenog sustava SAD-a (nacionalnih gardi) uz određenu stranu zemlju ili regiju pridonosi razvitku dugoročnih veza i interakcije mehanizama koji inače ne bi postojali. ■

IZUMIRU LI JURIŠNICI? (I. dio)

Brz razvoj zrakoplovne tehnologije tijekom četrdesetih i posebice pedesetih godina prošlog stoljeća omogućio je razvoj nadzvučnih lovačkih aviona. No, da bi se postigla nadzvучna brzina, ti su avioni morali biti aerodinamički optimizirani, a to je značilo da imaju relativno malu nosivost i lošu upravljivost na malim visinama pri malim brzinama. Iako su mnogi od njih označeni kao lovci-bombarderi, tek ih je manjina mogla zaista uspješno djelovati po ciljevima na zemlji. Doduše, praksa je pokazala da se u jurišnim zadaćama mogu rabiti čak i MiG-ovi 21, ali ponajviše zahvaljujući umijeću pilota koji su ove lovce-presretače uspjevali rabiti i za bombardiranje ciljeva na zemlji. Osim toga cijena lovačkih aviona postajala je sve veća i veća, pa je postalo dvojbeno treba li ih ugrožavati i u zadaćama napada ciljeva na zemlji. Naravno, u svim je tim primjerima bilo i iznimički. Najpoznatiji je američki palubni lovac F-4 Phantom II, koji se tijekom Vjetnamskog rata pokazao boljim jurišnikom nego lovcem. U svakom slučaju tijekom pedesetih godina prošlog

stoljeća započeo je intenzivan rad na razvoju posebne vrste borbenih aviona optimiziranih isključivo za uništavanje ciljeva na zemlji. Prvi su jurišnici zapravo nastali još tijekom II. svjetskog rata. Tako je 15. lipnja 1943. prvi put poletio njemački laki bombarder s dva turbomlazna motora Arado Ar-234 Blitz. Prema današnjim bi mjerilima Blitz bio jurišni avion. Uspješno je rabljen u borbenim akcijama, a prvu je izveo na Božić 1944. Više o Aradu Ar-234 Blitz možete pročitati u Hrvatskom vojniku broj 19.

Uspjeh Blitza potaknuo je i druge države da ubrzano započnu s razvojem mlaznih jurišnika, koji su tada još označavani kao laki bombardери. Tako je tvrtka English Electric Aviation razvila laki bombarder Canberra. Prvi je put poletjela 13. svibnja 1949., a u operativnoj je uporabi ostala sve do 2006. godine. Amerikanci su otkupili licenciju i razvili svoj B-57 Canberra. O ovim avionima možete više pročitati u Hrvatskim vojnicima broj 125 i 127. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Jedini novi
jurišnik razvijen
u zadnjih
dvadeset godina
je ruski Su-34.
Zbog toga se
može postaviti
pitanje – izumiru
li jurišnici?

Od tada pa do danas, PN je evoluirao u respektabilnu regionalnu pomorsku silu koja je jamac sigurnosti pakistanskih nacionalnih pomorskih interesa

PAKISTANSKA RATNA MORNARICA (II. dio)

Trenutačno najvažniji nabavni program pakistanske ratne mornarice (PN) odnosi se na nabavku višenamjenskih fregata pod oznakom F-22P. Još 2005. Pakistan je sklopio ugovor s NR Kinom o izgradnji četiri lake fregate vrijedne 750 milijuna dolara u kineskim brodogradilištima. Prva fregata iz naručene klase, PNS 251 Zulfiqar, porinuta je prošlog ljeta u brodogradilištu CSSC Hudong – Zhonghua u Shanhau (kobilica za nju bila je položena u lipnju 2007.) U istom brodogradilištu početkom 2008. položena je kobilica za drugi brod. Fregate

F-22P deplasmana 2250 t zanimljiva su mješavina kineske i zapadnih tehnologija. Riječ je zapravo o modificiranim kineskim fregatama klase Jiangwei II (Projekt 53H3) na kojima su modificirane linije trupa i nadgrađa radi što manjeg radaškog odraza. Dimenzije trupa iznose 115 x 14 x 4,2 m, a doplov broda iznosi 4000 NM uz trajnu krstareću brzinu od 18 čv. Brodove će pokretati četiri kineska licencno proizvedena Pielstikova motora tipa 18E390V, koji daju na dvije propelerske osovine 23674 KS. Elektroenergetski sustav ovih fregata razvija

1720 kW (4 x 400 + 1 x 120 kW). Brojčanost posade će vrlo vjerojatno biti jednak kao i kod originalnog kineskog projekta 53H3, dakle 170 članova posade. Mješavina kineskih i zapadnih borbenih sustava uključuje: 8 Yingji-2 (Strike Eagle C802/CSS-N-8 Saccade) protubrodskih krstarećih projektila, postavljenih na dva četverostruka nosača između pramčanog nadgrađa i dimnjaka. Treba očekivati da će PN poslje instalirati Boeingove RGM-84L Harpoon krstareće projektilе. ■
*(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)*

Piše Dražen MILIĆ

25

SUPERMARINE SCIMITAR

Zahvaljujući svom lovcu Spitfire, britanska tvrtka Supermarine dočekala je završetak II. svjetskog rata kao najjači britanski i među tri najjača svjetska proizvođača lovačkih aviona. Želeći sačuvati taj status, tamošnji su se stručnjaci "bacili" na razvoj lovačkih aviona s mlaznim pogonom. I dok je Spitfire bio odličan lovac, njihovi lovci s mlaznim pogonom imali su znatno manje uspjeha. Prvi je pokušaj bio lovac Attacker, koji baš i nije bio najbolji lovački avion. Iako su ga razvijali gotovo pet godina, te je u operativnoj uporabi u britanskoj ratnoj mornarici ostao jednako dugo koliko je razvijan, Attacker je ipak ušao u povijest razvoja mlaznog zrakoplovstva, i to ne samo po svojim lošim odlikama i promašajima. Nastao je dovoljno rano da postane prvi britanski standardni lovac jednosjed na mlazni pogon. Uz to postao je i prvi lovac koji je rabio turbomlazni motor Nene koji će, ponajviše zahvaljujući sovjetskom lovcu MiG-15, postati jedan od najpoznatijih turbomlaznih motora svih vremena. O kvaliteti Attackera najbolje pokazuje podatak da ga čak ni pakistansko ratno zrakoplovstvo, koje ga je kupilo istodobno kad i britanska ratna mornarica, nije rabio

u borbenim operacijama. Tim prije jer su u to vrijeme Indija i Pakistan stalno bili na rubu rata zbog Kašmira, te su i zaratili 1956., dok je Attacker još uvijek bio službeno u uporabi u pakistanskom ratnom zrakoplovstvu.

Možda je najveća zasluga Attackera što je na jednom mjestu skupio sve loše odlike te je poslužio kao dobar primjer pri izradi svih budućih projekata što se ne smije napraviti. Više o Attackeru možete pročitati u Hrvatskom vojniku broj 49.

Neuspjeh Attackera i istodobni veliki uspjeh de Havillandovog Vampirea te potom Sea Hawka tvrtke Hawker natjerali su vodstvo Supermarinea da u kratkom vremenu britanskom ratnom zrakoplovstvu i britanskoj ratnoj mornarici ponude znatno napredniji lovački avion. Da bi što više skratili vrijeme razvoja i rizik neuspjeha, odlučeno je da se novi lovac razvije na osnovama Attackera, ali da dobije strelasta krila i strelaste vodoravne stabilizatore. Tako je nastao Swift - lovački avion koji je trebao Supermarine vinuti natrag u vrhove proizvođača lovačkih aviona. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

BRD 243 / 5. LIPNJA 2009.

Vojnim udarom generala Ne Wina 1962. u Burmi je uspostavljen jedan od najdugovječnijih vojnih režima današnjice. U gotovo pola stoljeća vladavine dviju garnitura vojnih časnika Burma je politički izolirana te je pretrpjela ekonomsku stagnaciju...

BURMA 1962.

Razdoblje burmanskih unutarpolitičkih nestabilnosti traje već više od pedeset godina

Na čelu s prvim predsjednikom Sao Shwe Thaikom i U Nuom kao premijerom, Burma je 1948. stekla neovisnost od Velike Britanije. No, razmjerno je brzo potonula u stanje građanskog rata. Sukobljene su snage vlade u Rangonu, oružane skupine raznih manjinskih etničkih zajednica i komunistički gerilci. Sjeverne dijelove zemlje u to vrijeme još

su držale kineske kuomintanške snage. Pobjeda komunista u Kini i nastavak američke potpore kuomintanškoj nazočnosti u Burmi doveli su do promjene u vanjskopolitičkim prioritetima Burme, odnosno do distanciranja od SAD-a i odbijanja pristupanja SEATO paktu.

Građanski rat je ojačao ulogu burmanske vojske, kojom je zapovijedao

general Ne Win. Pravim imenom Shu Maung, Ne Win je bio sin državnog službenika, podrijetlom iz središnje Burme. Studirao je biologiju, a uoči II. svjetskog rata pridružio se Japancima, no krajem rata, razočaran japanskim odnosom prema Burmi, ponovo se priklonio Britancima. Nakon stjecanja neovisnosti Ne Win postaje ministar

obrane i zapovjednik vojske te figurira kao jedan od najmoćnijih ljudi u zemlji.

Ne Winov vojni udar

Razdoblje burmanskih unutarnjih političkih nestabilnosti kulminiralo je 1958., kada je premijer U Nu, na pritisak vojnih krugova, bio prisiljen ustupiti svoje mjesto generalu Ne Winu. Nakon dvije godine, u travnju 1960., general Ne Win je odstupio s vlasti i raspisao parlamentarne izbore, na kojima je pobedu odnijela građanska opcija, a U Nu ponovo postaje premijer. No, promicanje budizma kao državne religije i tolerancija prema nacionalnim manjinama poslužili su kao

Neki povjesničari smatraju da je Ne Win utjecaj na huntu izgubio tek nekoliko godina uoči smrti 2002.

povod burmanskim generalima da se ponovo umiješaju u politiku.

Burmanska je vojska 2. ožujka 1962. otvorenim vojnim udarom srušila civilnu vladu, a na čelo zemlje ponovo dolazi general Ne Win kao premijer i predsjedavajući Revolucionarnog vijeća. U javnosti je vojni udar opravdan jednostavno kao način da "zemlja dobije vladu kakvu zaslужuje". Premijer U Nu stavljen je u kućni pritvor pod nadzorom vojske, odakle je pušten tek četiri godine poslije. Iako je objavljeno da u puču nije bilo proljevanja krvi, u prosvjedima koji su uslijedili ubijeno je više od stotinu studenata, a sveučilišta su ostala zatvorena dvije godine. No i u

sljedećim desetljećima studenti sveučilišta u Rangoonu ostali su najupornijim protivnicima vojnog režima. Ne Win je nakon vojnog udara predstavio burmanski "put u socijalizam", koji je ujedinjavao proturječne elemente marksizma i budizma. Uspostavljen je jednostranački politički sustav, nacionalizirano je gospodarstvo, a Burma je politički izolirana od zapadnih zemalja te je postupno izgubila status prosperitetne zemlje.

Pola stoljeća vladavine

Burmanski vojni režim se, zbog visoke stope rasta stanovništva, koju nije pratio odgovarajući gospodarski rast,

Premijer U Nu stavljen je u kućni pritvor pod nadzorom vojske, odakle je pušten tek četiri godine poslije

razmjerno brzo suočio s ekonomskom stagnacijom. Politička i ekonomска kriza kulminirale su velikim nemirima 1988., u kojima je u valu represalija vojske prema uličnim prosvjednicima i političkim protivnicima ubijeno najmanje tri tisuće ljudi. To je dovelo do Ne Winova formalnog odstupanja s vlasti na simboličan datum 8. 8. 1988.

Zbog takvih političkih turbulencija, vlast je preuzeo novi naraštaj burmanskih vojnih časnika na čelu s generalom Saw Maungom. Nastavio je upravljati zemljom preko tzv. Vijeća za obnovu zakona i poretku. Neki povjesničari smatraju da je Ne Win iz sjene i sljedećih godina upravlja zemljom i da je utjecaj

na huntu izgubio tek nekoliko godina uoči smrti 2002. Vojno vijeće je 1989. promijenilo čak i naziv zemlje iz Burma u Mijanmar. Radi sazivanja ustavotvrne skupštine 1990. su raspisani višestrašni izbori, na kojima je Nacionalna liga za demokraciju, koju je predvodila Aung San Suu Kyi, kći istaknutoga burmanskog revolucionara Aung Sana, odnijela uvjerljivu pobjedu nad prorežimskom strankom Nacionalnog jedinstva. No, vojska nikad nije priznala rezultate izbora niti je dopustila saziv ustavotvrne skupštine. Aung San Suu Kyi je stavljena u kućni pritvor, gdje je ostala do 1995. i ponovo vraćena 2000.

Aung San Suu Kyi je danas i u međunarodnim okvirima priznata za lidera burmanske oporbe

te je danas i u međunarodnim okvirima priznata za lidera burmanske oporbe.

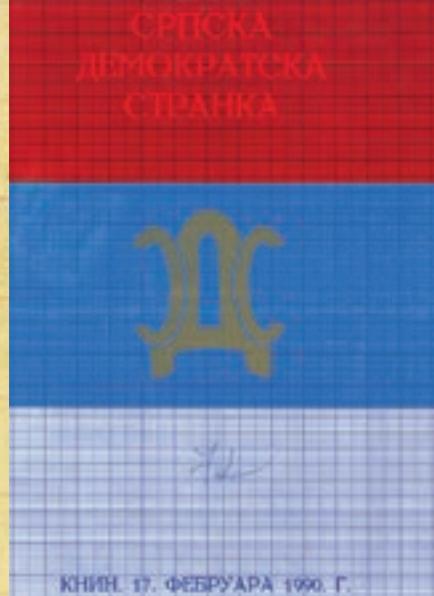
Burmom odnosno Mijanmarom i danas vlada vojna hunta. Od smrti generala Maunga 1997. na čelu Vojnog vijeća nalazi se general Than Shwe. U isto vrijeme, hunta nije samo prijetnja vlastitim građanima nego i cijeloj regiji zbog rasprostranjene trgovine narkoticima i ljudima te širenja broja zaraženih AIDS-om u zemlji. Sjedinjene Države su još 1988. uvele Burmi sankcije koje do danas nisu ukinute, no većina azijskih zemalja je, vodeći se pragmatičnim načelima, nastavila razvijati trgovinske odnose i održavati diplomatske kontakte s režimom. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Iz programske ciljeve Srpske demokratske stranke i rezolucije o Kosovu (II. dio)

Ubrzo nakon osnivanja 17. veljače 1990., Srpska demokratska stranka (SDS) postala je vodeća srpska stranka na području na kojem je u kolovozu 1990. započela oružana pobuna Srba u Hrvatskoj, a njezin predsjednik akademik Jovan Rašković postao je jedan od vodećih srpskih političara u Hrvatskoj. No, djelovanje stranke bilo je usmjerenovo instrukcijama iz Beograda, s ciljem destabilizacije Hrvatske i pripajanja dijela njezina teritorija Srbiji. Tome u prilog govor i sadržaj obraćanja javnosti i odluke SDS-a usvojene na osnivačkoj skupštini u Kninu, 17. veljače 1990. godine. Neke od tada iznesenih točaka u Programskim ciljevima SDS-a, u kojima se predviđala upravna i regionalna podjela SR Hrvatske, te isticala ugroženost Srba u Hrvatskoj snažno podsjećaju na sadržaj Memoranduma Srpske akademije nauka i umetnosti, čije je objavljanje u rujnu 1986. u beogradskim Večernjim novostima pokrenulo novu lavinu velikosrpske politike: (...)

15) Vodit ćemo stalnu brigu o stanju svih dijaspora srpskog naroda u Jugoslaviji. Posebno ćemo pratiti stanje srpskog naroda u Hrvatskoj. Dosadašnja jednopartijska politika dovela je do neprihvatljivog stanja. Pojedini dijelovi Hrvatske u kojima pripadnici srpskog naroda čine većinu stanovništva privredno su zaostali i nerazvijeni. Dolazi do iseljavanja Srba u razvijenije krajeve i centre Hrvatske i Jugoslavije. Veliki dio Srba otiašao je na rad u inostranstvo. Broj Srba u Hrvatskoj se osipa. Nekada potpuno kompaktne srpske sredine u Hrvatskoj potpuno su rasturene. Ekonomski status srpskog naroda u tim sredinama slab, postaje sve nepovoljniji. Razvoj zaostalih opština Hrvatske sa srpskom većinom javlja se kao vrlo hitna potreba. Bez ekonomске ravнопravnosti nema nacionalne jed-

Naslovnica programa SDS-a

nakosti. Koristit ćemo sva demokratska sredstva da bi se prevladala nepovoljna situacija Srba u tim krajevima.

16) Mislimo da je došlo do deformacije demografske situacije. Regionalna podjela Hrvatske je zastarjela i ne odgovara modernim principima zajedničkog življjenja, a pogotovo ne i historijskim interesima srpskog naroda. Historijski su formirane krajine koje su nekada nosile precizne oznake i imena. Sada su te krajine regionalnom podjelom prekomponovane. Posebno smo osjetljivi današnjom podjelom Hrvatske na opštine. Nemamo utisak da su administrativne promjene rađene u korist uspostavljanja identiteta srpskog naroda u Hrvatskoj. Zalagaćemo se za administrativnu podjelu Hrvatske na regije i općine koje će primjereno odražavati nacionalnu strukturu područja na kojem živi srpski narod.

17) Opće demokratske jugoslovenske principe koji negiraju hegemoniju i majorizaciju Jugoslavije, uz određeni oprez i odgovornost, potrebno je prenijeti na Hrvatsku. Stranka će se zalagati za

uspostavljanje institucija koje će ogranicavati svaku većinsku i proizvoljnu volju prema manjinskim skupinama. Podržavat ćemo to pravilo tamo gdje je srpski narod u većini. Ovo ne znači ponovno uvođenje ključeva u biračka tijela. Protiv smo svake ideje i situacije u kojoj će etnička pripadnost značiti i zanimanje. Nacionalna pripadnost ne može biti profesija, kao što je to do sada bilo uvođenjem "ključeva". Srpski narod u Hrvatskoj će slobodno stvarati svoje institucije, da bi očuvao, njegovao i unapredio svoju nacionalnu strukturu, jezik i pismo. Isto tako očekujemo promjene u odgoju i obrazovanju. Ne možemo prihvatiti sadašnju školsku praksu u Hrvatskoj u kojoj se nameće kroato-centrički sadržaj. Srpski narod u Hrvatskoj i srpski narod općenito u historiji, jeziku i književnosti mora dobiti svoj dostojan značaj. Stranka će posebno inzistirati na stvaranju materijalnih uslova za rad srpskih kulturnih ustanova. Posebno traži vraćanje zgrada, fondova, tehničkih i drugih sredstava oduzetih nacionalizacijom ili nekim drugim samoupravnim procedurama. Isto tako ćemo zahtijevati strožu brigu za spomenike i kulturu srpskog naroda u Hrvatskoj. Zalagat ćemo se za otvaranje novih muzeja, ustanova i biblioteka, za obnovu arhiva i posebno za vraćanje oduzete imovine Srpskoj pravoslavnoj crkvi.

18) Armija ostaje jugoslovenska. Njezin federativni karakter uključuje federalnu komandu i zaštitu federalnog društveno-političkog uređenja.

Demokratski principi zahtijevaju oslobođanje Armije od svih ideooloških i političkih pritisaka. Naglašavamo razvijanje stručnosti na uštrbu ideologije. Stručni princip i princip individualne sposobnosti mora biti iznad svih etničkih ključeva. (...)

* U sljedećem broju donosimo rezoluciju SDS-a o Kosovu, donesenu na osnivačkom skupu u Kninu 17. veljače 1990.

Iz požutjele zapovjednikove bilježnice

Samo mrtvi vidješe kraj rata (Platon)

Podne je sigurno već prošlo, pomislio je, gledajući okolno raslinje koje kao da je usisalo vlastite sjene. Zrak je doslovce treperio, tako da se njegovo topotno mreštanje moglo osjetiti pri disanju. Kameni zaklon, u koji ga je zapovjednik smjestio, nije nudio nikakvu zaštitu od žege. Znoj mu je klizio niz cijelo tijelo, a najviše mu je sметalo što je ulazio u oči. Bojišnicu ispred sebe prelazio je vrludavim pogledom, no slika je bila nejasna jer je cijelo vrijeme morao žmirkati. Tražio je na košulji suhi dio i pažljivo obrasio znoj s očiju i čela. Slika mu je i dalje treperila, ali su ga oči manje pekla. Kacigu nije skidao unatoč nesnosnoj vrućini. Nije ju skidao ni kad je jeo, ni kad je spavao. Nazvali su ga "Šljemko". Nadimak mu se nije svidio, ali tu nije bilo pomoći. Kad ti prikrpaju nadimak, to je kao tetovaža, žig. Iritirao ga je zbog prizvuka koji je asocirao likove iz crtića. A bojao se. Iskonski strah što ga je osjećao pratio ga je od prvog dana kad se iskrcao u ovom kamenjaru. Kojem li apsurga, i na ovoj vrućini stresao se i od same pomisli na strah. Grčevito je stisnuo kalašnjikov i ponovo zavrsludio pogledom ispred sebe. Ništa se nije micalo osim treperenja zraka. Spustio je pogled na metar ispred sebe. Vidio je mrave kako raznose sasušene sjemenke. I nekakvog smeđeg insekta čudnog oblika i čudnih ticala. Malo dalje na kamenu nepomično je stajao gušter. "Dobro je, nisam sam", pomisli i lice mu se razvuče u nešto kao osmijeh. Pogled mu se zaustavi na jednom kamenu koji se razlikoval od ostalih, izbrazdanih kišama i vjetrom. Ovaj je bio blago zaobljenih rubova, pokriven pjegama lišajeva smeđe i sive boje. Prešao je rukom preko njega i osjetio udubine ispod prstiju. Nagnuo se malo iz zaklona i već je jasnije video: na samom vrhu kamena bio je davno uklesani križ ili slovo "X". Pogledao je malo bolje bočne strane kamena, gdje su se nazirala slova ili neki drugi znakovi. Kamen mu je tako zaokupio pozornost da je i na pripeku zaboravio. "...B...H ili možda K... opet jedno S..." Ispod ova dva druga slova pisalo je "1878". Brojevi su bili čitljiviji nego slova iako sad više nije bio siguran jesu li to samo slova ili brojke. Nagnuo se naprijed odmičući kamenje oko ovoga, očito nekakvog stupića. "Pa da, ovuda negdje prolazila je granica austrougarskog kralja i cara!" dosjetio se slavodobitno. Krajičkom oka registrirao je slab bljesak, sebi slijeva, no bol nije osjetio. Srušio se preko sivog kamena u trenutku dok je treperavi zrak donosio slab zvuk pucnja iz daljine. Gušter je nestao. Krv je tekla polako, lijeno tražeći put kroz udubine koje je erozija ostavila iza sebe. Smjena je došla kad je sunce već postalo narančasto na zalazu. Pronašli su ga kako grli kamen čudnoga oblika...

Presveto Trojstvo

Jedna židovska priča kaže kako je neki mladić došao rabinu pa ga upitao: "Nekad je bilo ljudi koji su Boga gledali licem u lice. Zašto danas takvih više nema?" Rabin mu odgovori: "Nema ih, sinko, jer se nitko ne želi sagnuti tako nisko." Priča hoće reći da pred Bogom valja biti poniran, jer se samo u poniznosti Boga spoznaje.

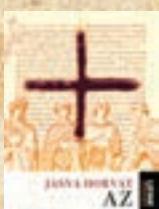
Katolici u nedjelju 7. lipnja slave svetkovinu Presvetog trojstva. S najvećom poniznošću Crkva naviješta i izlaže vjeru u Trojedinoga Boga. To je najveće otajstvo vjere koju nam je Isus objavio. Prie uzašaća na nebo on je rekao svojim učenicima: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteci ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio" (Mt 28,18-20). Isus nije filozofirao o Bogu nego nam je ponudio svoje iskustvo Boga. On nam omogućuje sudjelovati u svojemu iskustvu. Taj život Božji u koji nas je Isus uveo Crkva naviješta i interpretira svakom naraštaju, uvijek u vjernosti prvobitnom Isusovu izričaju o Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetom. Ta je vjera nemoguća bez iskustva ljubavi. Samo po iskustvu ljubavi možemo govoriti o božanskoj naravi i božanskim osobama. Tako od početka Crkva svjedoči: "I mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj. Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog u njemu" (1 Iv 4,16). Spoznaja ljubavi omogućuje govor o Bogu. Naš ljudski govor zaciјelo ne izriče do kraja Božji misterij, ali nam dovoljno o njemu otkriva da u Crkvi možemo komunicirati u vjeri i slaviti otajstva vjere. Kad kršćansko dijete na vjeronauku nauči da je u Bogu jedna narav i tri božanske osobe, ono ne zadovoljava svoju maštu, ali ima takvu spoznaju o Bogu da može sudjelovati u slavlјima Crkve i upoznati ljubav koju Bog ima prema nama. Čovjek koji je kršten uime Presvetog Trojstva ima temeljno iskustvo da mu Bog nije stranac. Krštenu čovjeku, dapače, Bog je bliži od njega samoga. Uime Presvetog Trojstva on započinje svoju molitvu, započinje svaki rad, započinje novi dan. I sve završava dajući slavu Ocu i Sinu i Duhu Svetom.

Anegdota o svetom Augustinu govori kako je taj veliki teolog šetao morskom obalom razmišljajući o Presvetom Trojstvu. Odjednom se pred njim našlo dijete koje školjkom prelijeva more u jednu rupicu. Gleda taj umni čovjek što dijete radi pa mu kaže: "Dijete drago, ne može se to veliko more prelititi u tako malu rupu." A dijete mu odgovori: "Prije ču ja prelititi to veliko more u ovu rupu negoli ćeš ti, umni čovječe, neizmjernoga Boga smjestiti u svoju glavu." Možda je baš tada Augustin shvatio što znači "Bog je ljubav", i zapisaо onu svoju glasovitu rečenicu: "Ljubi, pa radi što hoćeš!"

Ivan NIMAC

BIBLIOTEKA

Jasna Horvat
AZ
Naklada Ljevak, Zagreb, 2009.

Radnja romana odvija se u IX. stoljeću, u vrijeme solunske braće Konstantina (Ćirila) i Metoda. Središnji je lik romana Konstantin Filozof, tvorac novog pisma glagoljice, u čije znakove je pohranjena ne samo slovna nego i brojevna i simbolička vrijednost. Nadahnuće za glagoljicu Konstantin je pronašao u igri mlin, koju je od djetinjstva igrao posvuda.

Kao što konstruiranjem rozete i njezinim različitim iscrtavanjima, kojima je i izveo glagoljička slova, Konstantin potvrđuje važnost kombinatorike, tako i roman u cjelini, strukturu sastavljenom po numeričkim vrijednostima glagoljičkih slova, gdje se svako poglavlje otvara jednim slovom, potvrđuje važnost igre. Radnja romana odvija se u Carrigradu, Kersonu, Moravskoj, Dalmaciji, Veneciji i Rimu. Životnu priču Konstantina (Ćirila), iz različitih kutova i na različite načine, osvjetljuju četiri pripovjedača (Metod, carica Teodora, Anastazije Bibliotekar i hrvatski knez Mutimir). Kroz poglavlje oblikovano kao Metodov dnevnik otkriva se njegov pogled na mladež brata Konstantina, obilježen ljubavlju i brigom, sjećanjima na dane djetinjstva u obitelji i igri, na Konstantinovu nadarenost i posvećenost potrazi za znanjem i istinom, kao i na njegovu opsjednutost Sofijom, djevojkicom koja mu se privida. U poglavljima koje pripovijeda Teodora saznamo o Konstantinovim misijama među Saracenima i Kazarima, upoznajemo običaje tih naroda, baš kao i samu Teodoru, bizantsku caricu, njezinu obitelj i prilike na dvoru. Treće poglavje odvija se u Rimu, u vrijeme stvaranja legende o Konstantinovoj kršćanskoj misiji u Kersonu. Radi pisanja Italске legende, Anastazije upoznaje Konstantinovu osobnost te tijekom svakodnevnih razgovora prenosi svoja saznanja mladom Ivanu Arhiđakonu. Završno poglavje predstavlja hrvatskog vladara Mutimira u razgovoru sa sinom Tomislavom, budućim hrvatskim kraljem. Tomislav u glagoljici, baš kao i Konstantin, također otkriva igru mlinu te, sričući glagoljička slova, uživa u njihovo igrivosti i neponovljivosti. Time glagoljica, uz Konstantina, postaje i glavnim likom romana.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Terminator: Spasenje

- američki pustolovni
- trajanje: 115 minuta
- redatelj: McG
- distribucija: Continental film
- glume: Christian Bale (John Connor), Sam Worthington (Marcus Wright), Anton Jelcic (Kyle Reese)

Godina je 2018. Sudnji dan je prošao i donio potpuno uništenje suvremene civilizacije. Vojska Terminadora patrolira razorenim krajolikom, ubijajući ili skupljajući ljudе koji se skrivaju u opustjelim gradovima i pustinjama. No, skupinice preživjelih organizirale su se u pokret otpora, skrivajući se u podzemnim bunkerima i koristeći se svakom prilikom da napadnu nadmoćne snage strojeva. Među borcima posebno se ističe John Connor, čovjek koji drži ključeve prošlosti, sadašnjosti i budućnosti...

U četvrtom nastavku, šest godina poslije trojke, vraća nam se priča o ratu između strojeva i ljudi. Ovaj put sve više podsjeća na Mad Maxa nego na dosadašnje priče gdje su se ljudi teškom mukom suprotstavljali Terminatorima. Mračna atmosfera i jednako apokaliptična glazba glavni su aduti Spasenja. Nažalost, mora se priznati da je ukupan dojam ipak slabiji. Prigovor je prije svega usmjeren na priču. Morate vrlo dobro poznavati prethodne nastavke da biste razumjeli odnose među likovima. Zanimljivo je da se i u ovom nastavku pojavljuje originalni Arnold Terminator, ali u računalno generiranoj varijanti u kojoj je Schwarzenegger nabildaniji nego u najbolja vremena. Ako stavimo na vagu pluseve i minuse, zaključujemo da se Terminator doživljava jedino u kinu kao pravi blockbuster po mjeri današnjeg konzumenta. Ostaje nuda da će Terminator 5, koji se već snima i najavljen je za sljedeću godinu, ipak biti bolji.

Leon RIZMAUL

VREMELPOV

7. lipnja 1948.
Nestao lord Kitchener

Jedan od najizrazitijih simbola nekad moćnoga britanskog carstva bio je maršal Herbert Horacio Kitchener. Njegov lik na novačkom postaru iz I. svjetskog rata jedna je od najpoznatijih slika svih vremena. Kada je 7. lipnja 1916. u nerazjašnjenim okolnostima na moru poginuo, činilo se da će potonuti i cijelo britansko carstvo. Nakon školovanja na inženjerijskoj vojnoj akademiji, mladi se Kitchener priključio britanskim kolonijalnim snagama na Bliskom istoku. Sudjelovao je u vojnoj ekspediciji koja je zakasnila spasiti generala Gordona, opkoljenog u Khartoumu. Shvativši to kao osobni poraz, Kitchener je na čelu egipatsko-britanskih snaga ponovno zauzeo Khartoum i potom potpuno porazio Mahdijevu vojsku sudanskih derviša kod Omdurmana. Kitchenerovo je ime preko noći postalo poznato u cijelom carstvu, a kraljica Viktorija ga je imenovala osobnim pobočnikom. Nakon izbjivanja Burskog rata, postavljen je za načelnika stožera generala Roberts-a u Južnoj Africi. Ondje je taktikom spaljene zemlje i stvaranjem prvih koncentracijskih logora uspio slomiti burski otpor. Na povratku u Veliku Britaniju dočekan je kao junak te dobio veliku nagradu i naslov lorda. Zbog karizmatičnosti i upornosti postao je idol britanske veličine. No, to mu nije pomoglo da u Indiji stekne titulu potkralja. Nakon izbjivanja I. svjetskog rata Kitchener je imenovan ministrom rata. Za razliku od mnogih, bio je svjestan da rat neće brzo završiti pa je počeo stvarati veliku vojsku. Nakon nekih propusta na zapadnom bojištu i fijaska operacije u Dardanelima izgubio je svu vlast, no ostao mu je naziv ratnoga ministra. Na putu za Rusiju, njegov je brod vjerojatno našao na minu i potonuo.

5. lipnja 1947. – iznesen Marshallov plan za ratom porušenu Europu
6. lipnja 1490. – umro Matijaš Korvin, hrvatsko-ugarski kralj
7. lipnja 1862. – SAD i Engleska potpisali sporazum o ukidanju ropstva
7. lipnja 1945. – obješen Mile Budak, hrvatski književnik i političar, ministar NDH
8. lipnja 632. – umro prorok Muhamed
10. lipnja 1918. – potonuo austrougarski bojni brod Szent Istvan

Leon RIZMAUL

Priredio Davor PURIĆ

Kruppov obalni top

Cijev obalnog topa 150 mm, koja se nalazi u zbirci Vojnog muzeja, sačuvana je samo u jednoj polovici, i to od sredine do zadnjaka. Na zadnjaku su utisnuti sljedeći podaci: godina proizvodnje 1876., kalibr 15 cm (metrički prikaz), proizvođač Krupp i serijski broj topa 27.

Top je bio u sustavu obrane ratne luke Pula s ostalim topničkim sredstvima uglavnom češkog podrijetla, iz tvornice Škoda.

Raspadom Austro-Ugarske i dolaskom Talijana počelo je rasformiranje obalnih bitnica. Neka sredstva su ostala, neka su odvezena u Italiju, a neka izrezana. Nakon II. svjetskog rata nastupila je dodatna demilitarizacija utvrda.

Od cijelokupnog naoružanja do danas je sačuvano pet topova 150 mm, proizvedenih u tvornici Škoda, koji se nalaze na svojim izvornim mjestima. Dva su na tvrđavi Fort Minor na Malom Brijunu, dva na obalnoj bateriji Kadulja i jedan na Velikom Brijunu. Uz ovaj

Zbirka:

Topničko naoružanje

Naziv:

Cijev obalnog topa 150 mm

Proizvođač:

Krupp

Mjesto izrade:

Njemačka

Vrijeme izrade:

1876.

na Velikom Brijunu, na dva položaja nalaze se dijelovi izrezanih topova.

Cijev koja se nalazi u Vojnom muzeju nalazila se do 2007. u sklopu vojarne "Muzil" kao bitva za privez brodova na obali.

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Damagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

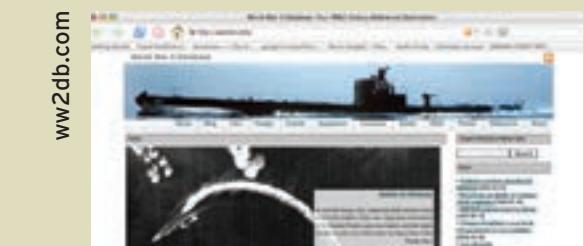
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Samo budite oprezní da ne utipkate pogrešnu adresu, jer ova je prilično neobična. Dovoljno je upisati www2db.com i pred vama će se stvoriti jedna od raskošnijih stranica o **II. svjetskom ratu** na webu. Projekt banke podataka o najvećem oružanom sukobu u povijesti čovječanstva nastao je u glavi pojedinca, američkog povjesničara i softverskog inženjera C. Petera Chena. U nekoliko godina Chen je povezao razne stručnjake i entuzijaste iz cijelog svijeta i rezultat je zaista odlična stranica, na kojoj možete naći sve i svašta o II. svjetskom ratu, od Danziga pa do Nagasakija, od Franca pa do MacArthura. Ljudi, događaji, tehnika, sve je navedeno prilično precizno i potkrijepljeno fotografijama. Što je najvažnije, baza neprestano raste i update je prilično ažuran i brz. Dakle, ljubitelji povijesti, samo naprijed! Čeka vas pravi vremeplov.

D. VLAHOVIĆ

web info

ČESTITAMO DAN ORUŽANIH SNAGA RH i HKoV-a

KAPA

Dodatačna prozračnost s mikroregulacijom veličine i vezenom oznakom.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Šešir d.o.o. Zagreb.

DIGITALNA PRIKRIVNA ŠARA

Digitalna šara sastavljena iz četverobojnih komponenti ima prepoznatljiv uzorak zemljopisnog otiska Hrvatske i vodeni žig s oznakom OSRH.
Boje su postojane i nakon velikog broja pranja sa svojstvom umanjene prepoznatljivosti pod IC noćnim uređajima.
Odora ne reflektira svjetlo, a uzorak šare osigurava dobru prikrivnost u svim uvjetima.

Prednja strana košulje: Priprema za postavljanje oznaka čina i prezimena.

TKANINA

Odora je izrađena od specijalne tkanine sastava intimna mješavina poliamidno vlakno/pamuk dajući tako visoka tehnička svojstva i dobru udobnost prilikom nošenja.

Poliamidno vlakno zaštićenog naziva CORDURA® najbolja je preporuka za dokazanu visoku čvrstoću vlakana.

Tkanina je izrađena u specifičnom top-rips vezu, a tiskana je visoko kvalitetnim bojilima. Proizvođač Čateks d.d.

KOŠULJA

Kopčanje košulje patent zatvaračem posebnog vojnog standarda. Zatvarač je izvana prekriven trakom koja je osigurana čičkom.

Donji dio košulje je bez džepova kao prilagodba za nošenje opasača s opremom.

HLAČE

Kroj srednje dubine sjedišta, ugodan i elegantan, s ojačanim porubima i prošivima.

Posebno razvijen i prilagođen kroj za žene.

S prednje strane dva duboka gornja džepa.

Straga ojačanja materijala na sjedištu i u području između nogu.

Na obje nogavice veliki bočni džepovi s mogućnošću povećanja volumena, zatvaranje patent zatvaračem i poklopcem na čičak.

Na području koljenata nalaze se džepovi za umetanje štitnika za koljena.

Na donjem kraju nogavica postavljena je traka za zatezanje oko gležnja.

Razvoj i proizvodnja

MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb.

KOŠULJA

Modularni ovratnik s mogućnošću regulacije otvora.

Rukavi: Priprema za postavljanje oznaka zastave, pripadnosti postrojbi ili misije.

Četvrtasti džepovi na oba rukava, zatvaranje patent zatvaračem i prostor za olovku.

Pripadnost oružanim snagama

U podpazušnom dijelu, odzračnici.

Ukošeni džepovi na području prsa. Zatvaranje čičkom.

Džepovi za umetanje štitnika za laktove i podlakticu.

Regulacija otvora čičkom na završcima rukava.

Konstrukcija košulje: Lagano strukturirana prati linije tijela što je značajno kod jednoobrazne slike prilikom postrojavanja. Izarazito dobra pokretljivost tijela, prozračna i ugodna za nošenje.

Kroj je u skladu s ostalim dijelovima odore i opreme.

Košulja je u potpunosti bez gumba koji se pri prenesenoj traumi sa zaštitnog prsluka ponašaju kao projektili.

Razvoj i proizvodnja

MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb

Leđnica košulje: s izdašnim porubom za povećanu komociju i nesmetanu pokretljivost u svakom položaju tijela.

100% HRVATSKI INOVACIJSKI PROIZVOD - ODORA HRVATSKOG VOJNIKA

Zahvaljujemo na uspješnoj suradnji našim partnerima: ČATEKS d.d., DES, HEMCO d.o.o., KROJOSTIL d.o.o., ODJEĆA d.o.o., PRO-PROM d.o.o., PRVI MAJ d.d., ŠEŠIR d.o.o., ŠTEFIĆAR d.o.o., URIHO, TEKSTIL-UZOR d.o.o., V&V d.o.o., VIS KG d.o.o.

RAZVIJAMO I PROIZVODIMO ZA BUDUĆNOST

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Posl. Centar Vukovarska 269D, Zagreb, Hrvatska, Tel: 01 / 3772 777, www.kroko.hr